

MSME PULSE

OCTOBER 2020

ANALYTICAL CONTACTS

TransUnion CIBIL

Vipul Mahajan

vipul.mahajan@transunion.com

Saloni Sinha

saloni.sinha@transunion.com

SIDBI

Rangadas Prabhavathi

erdav@sidbi.in

সূচী

- 02 কাৰ্যবাহী সাৰাংশ
- 04 এমএছএমই ঋণদান প'ৰ্টফলিঅ' ধাৰা
- 05 ভৌগোলিকঃ এমএছএমই ঋণদানত ক্রেডিট বৃদ্ধি
- 06 এমএছএমই ঋণদান বজাৰ শ্বেয়াৰঃ এনবিএফচিসমূহে বজাৰৰ শ্বেয়াৰ হেবুৱাইছে
- 07 এমএছএমই ঋণদানৰ ওপৰত জৰুৰী ক্রেডিট লাইন গেৰান্টী আঁচনিৰ (ইচিএলজিএছ) প্ৰভাৱ
- 10 ক'ভিডৰ সময়ত এমএছএমই ঋণদানৰ আচৰণগত পৰিবৰ্তন
- 18 এমএছএমই ঋণদান ব্যৱস্থাত এনপিএৰ ধাৰা
- 20 গঠনৰ ফালৰপৰা শক্তিশালী এমএছএমইবোৰ স্থিতিস্থাপক হৈয়েই আছে
- 23 এমএছএমইৰ ক্ষেত্ৰভিত্তিক ৰিস্ক মূল্যায়ন
- 24 উপসংহাৰ

কাৰ্যবাহী সাৰাংশ

ইচিএলজিএছ এমএছএমই-গোটত ক্রেডিট প্ৰবাহ বৃদ্ধি কৰিলেঃ

কোভিড-19 অতিমাত্ৰীৰ বাবে ঘোষণা কৰা লকডাউনৰ ফলত এমএছএমই-গোটৰ ক্রেডিট প্ৰবাহ দ্ৰুত গতিত হ্রাস পায়। ইচিএলজিএছ আঁচনিৰ বৃপায়ণে অত্যন্ত প্ৰয়োজন হোৱা উদ্দীপকৰ কাম কৰে আৰু মে'20ৰ ঘোষণা অনুযায়ী ক্রেডিট প্ৰবাহৰ পুনৰ্জীৱিত কৰাত যথেষ্ট সহায় কৰে। এই আঁচনিৰ সহায়েৰে ফেব্ৰুৱাৰী'20-তকৈ জুন'20-ত, ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংক সমূহে 2.6 গুণৰো অধিক ঋণ এমএছএমই-ক দিবলৈ সক্ষম হৈছে আনকি ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংক সমূহৰো এমএছএমই খণ্ডত জুন'20 মাহটোত ক্রেডিট পৰিশোধ ফেব্ৰুৱাৰী'20-ৰ পৰ্যায়লৈ উভতি আহিছে।

ভৌগোলিকভাৱে প্ৰত্যক্ষ কৰা হয় যে কম কঠোৰ লকডাউনৰ ফলত তুলনামূলকভাৱে ভাল ঋণ প্ৰবাহ দেখুৱাবলৈ সক্ষম হোৱাৰ লগতে ঋণ বকেয়া হ্রাস কমিছে : লকডাউনৰ সময়ত এমএছএমই-ৰ ঋণ মেট্ৰো চহৰ সমূহত একেবাৰে কমি যায় আৰু ইচিএলজিএছ কাৰ্যকৰী হোৱাত-পৰৱৰ্তী পুনৰুদ্ধাৰৰ হাৰ আপেক্ষিকভাৱে কম হয়। নগৰ, চহৰ আৰু গ্ৰাম্য অঞ্চলত এমএছএমই-ৰ ঋণ জুন'20-ত ফেব্ৰুৱাৰী'20-ৰ 3 গুণ বৃদ্ধি পাইছে। আগতে এই ঋণ মেট্ৰো চহৰসমূহত আছিল 1.86 গুণ।

এই একে ধাৰা ৰাজ্য স্তৰত দেখিবলৈ পোৱা গৈছে, অৰ্থাত্ বিহাৰ, ৰাৰখণ্ড, পাঞ্জাব আৰু কেৰালাত, এমএছএমইৰ ঋণদানৰ সংখ্যা, ফেব্ৰুৱাৰী'20-তকৈ জুন'20-ত 4 গুণ লৈ বৃদ্ধি পাইছে। আনহাতে উক্ত সময়ছোৱাত মহাৰাষ্ট্ৰ আৰু দিল্লীত 1.86 আৰু 1.06 গুণ লৈ বৃদ্ধি পাইছে।

ক্ষুদ্ৰ ঋণ খণ্ডত সৰ্বনিম্ন ঋণ বকেয়া হ্রাস পোৱা দেখা গৈছে:

জুন'20-ৰ অনুযায়ী, 16.94 লাখ কোটি টকাত, গড় এমএছএমই ঋণ বকেয়া 5.7% বছৰৰ পিচত বছৰ হ্রাস হোৱা দেখা গৈছে। তথাপি, জুন'20-ৰ 4.5 লাখ কোটি টকাৰ ঋণ বকেয়াৰে ক্ষুদ্ৰ ঋণ খণ্ড 1% বছৰৰ পিচত বছৰ বৃদ্ধি পোৱা দেখা গৈছে। আনহাতে এমএছএমই অন্য উপ-খণ্ড সমূহ ইচিএলজিএছৰ পৰা লাভান্বিত হৈছে, ঋণৰ সংখ্যা অনুযায়ী ক্ষুদ্ৰ ঋণদানৰ সকলোতকৈ অধিক বৃদ্ধি দেখিবলৈ পোৱা যায়, যিটো ফেব্ৰুৱাৰী'20তকৈ জুন '20-ত 3 গুণ বেছি।

নতুন এম এছ এম ই ঋণদান আৰু অভিজ্ঞতাত এনবিএফচি পিছপৰি থকাৰ ফলত বজাৰৰ শ্বেয়াৰ তললৈ নামি আহে:

ৰাজহুৱা খণ্ড আৰু ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংক সমূহ যদিও প্ৰাক-কভিড সময়লৈ ঘূৰি আহিবলৈ সক্ষম হৈছে, এনবিএফচিয়ে কেৱল ফেব্ৰুৱাৰী'20-ৰ 20% ঋণহে জুন'20-ত প্ৰদান কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। যাৰ ফলত, এনবিএফচিয়ে ব্যক্তিগত আৰু ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংকৰ হাতত ঋণ বজাৰৰ অংশীদাৰ হেৰুৱাব লগীয়া হৈছে। আমি এনবিএফচিৰ ঋণদানৰ পৰিমাণৰ অগ্ৰগতি আশা কৰিব পাৰোঁ, জুন,20-ৰ অনুসন্ধান ফেব্ৰুৱাৰী'20-ৰ 40% আছিল, কিন্তু জুলাই 20 আৰু আগষ্ট 20-ত ই 60% লৈ বৃদ্ধি পায়।

গাঁথনিগতভাৱে শক্তিশালী এমএছএমইগোট ক'ভিড-19 অতিমাত্ৰীৰ সময়ত অক্ষত থাকিবলৈ সক্ষম হৈছে:

মাৰ্চ'20-ৰ পৰা জুন'20-লৈ, ক'ভিড-উত্তৰ এই 4 মাহ কালত, চিএমআৰ-1ৰ পৰা চিএমআৰ-3-লৈ চুপাৰ-প্ৰাইম খণ্ডত 25% টাৰ্ম ঋণ পৰিশোধ কৰাহে দেখা গৈছে। উপ-প্ৰাইম খণ্ড চিএমআৰ-৭ৰ পৰা চিএমআৰ-10লৈ নকদ ঋণ/অভাৱড্ৰাফ্ট যোগে 36%, প্ৰাইম খণ্ড চিএমআৰ-4ৰ পৰা চিএমআৰ-6লৈ তুলনামূলকভাৱে বেছি লেনদেন নকৰা উদাহৰণ চিএমআৰ-1ৰ পৰা চিএমআৰ-3ৰ চুপাৰ প্ৰাইম খণ্ডত আটাইতকৈ কম দেখা গৈছে, নগদ ঋণ/অভাৱ ড্ৰাফ্ট সুবিধাত ৩৬% তকৈ চিএমআৰ-৭ ৰ পৰা চিএমআৰ-10 লৈ উপ-প্ৰাইম খণ্ডত, চিএমআৰ-4 ৰ পৰা চিএমআৰ-6 লৈ প্ৰাইম খণ্ডত আপেক্ষিকভাৱে উচ্চ বৃপান্তৰৰ পৰা উচ্চ ব্যৱহাৰ হাৰ চুপাৰ প্ৰাইম খণ্ডৰ চিএমআৰ-1ৰ পৰা চিএমআৰ-3 কৈ বৃদ্ধি হোৱা দেখা গৈছে। সেইবাবে, যদি পৰিশোধ নকৰা ঘটনা আৰু ব্যৱহাৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ আগতীয়া চাপৰ চিন বুলি ধৰা হয়, তেন্তে অতিমাত্ৰীৰ বাবে অৰ্থনীতিত ব্যাঘাত আহিলেও সবল এমএছএমই সমূহ অক্ষত থাকিবলৈ সক্ষম হয়।

গাঁথনিগতভাৱে শক্তিশালী এমএছএমই গোট সকলো খণ্ডত স্থিত হৈ আছে:

ৰিজাৰ্ভ বেংকৰ বিশেষজ্ঞ সমিটিৰ 7 ছেপ্টেম্বৰ 2020ৰ Resolution framework for Covid-19 প্ৰতিবেদনৰ এমএছএমইৰ চিএমআৰ বিতৰণসমূহ আমি বিশ্লেষণ কৰিছোঁ। এই বিশ্লেষণ অনুযায়ী লজিস্টিক্স, হোটেল-ৰেস্টোৰাঁ-পৰ্যটন আৰু খনন খণ্ডত আপেক্ষিকভাৱে কম সমানুপাতৰ চুপাৰ প্ৰাইম এমএছএমই

দেখিবলৈ পোৱা যায়। আনহাতে, ৰাসায়নিক পদাৰ্থ, ফাৰ্মাচিউটিকেল, আ'ট' সামগ্ৰীৰ উৎপাদন, উৎপাদন আৰু ডিলাৰশ্বীপত আপেক্ষিক ভাৱে ছুপাৰ প্ৰাইম এমএছএমইৰ বৃহৎ অংশীদাৰী আছে। কিন্তু, অধিকাংশ এমএছএমই বিভিন্ন খণ্ডত গাঁথনিগতভাৱে সৰল আৰু বৰ্তমানৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰত্যাহ্বানৰ সময়তো ভাল স্থান ৰক্ষা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

আগষ্ট'20 ত ঋণ বিষয়ক অনুসন্ধানৰ চি এম আৰ বিতৰণ ফেব্ৰুৱাৰী 20ৰ তুলনাত বেছি ৰিস্ক দেখিবলৈ পোৱা গৈছে:

ফেব্ৰুৱাৰী'20-ত কৈ আগষ্ট'20-ত চি এম আৰ-1 ৰ পৰা চি এম আৰ-3 ৰাজহুৱা, ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংক আৰু এনবিএফচিৰ চিএমআৰ বিতৰণ ছুপাৰ প্ৰাইম এমএছএমই সমূহ তললৈ নামি গৈছে আৰু চি এম আৰ-7ৰ পৰা চি এম আৰ-10ৰ উপ-প্ৰাইম এমএছএমইবোৰ বৃদ্ধি পাইছে। উপ-প্ৰাইম এমএছএমইসমূহৰ অনুসন্ধানত সৰ্বোচ্চ বৃদ্ধি পাইছে- ফেব্ৰুৱাৰী'20ত 15%-ৰ পৰা 24% আগষ্ট'20 মাহত। ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংক সমূহৰ ছুপাৰ প্ৰাইম অনুসন্ধানত সৰ্বোচ্চ স্থলন হোৱা দেখা গৈছে - ফেব্ৰুৱাৰী'20ত 38%-ৰ পৰা আগষ্ট'20-ত 32%-লৈ। যদিও, মাহৰ পৰা মাহলৈ চিএমআৰ বিতৰণৰ গতিপথ সকলোবোৰ ঋণদানকাৰী ফেব্ৰুৱাৰী'20-ৰ স্থানলৈ উভতি আহিছে।

এমএছএমই খণ্ডত এনপিএৰ হাৰ জুন'20 ত ফেব্ৰুৱাৰী'20-ত কৈ সামান্য বৃদ্ধি পাইছে:

মাৰ্চ'20-তকৈ জুন'20-ত এনপিএৰ হাৰ অধিকাংশ এমএছএমই খণ্ডত সামান্য বৃদ্ধি পাইছে, কিন্তু বিগত বছৰৰ মাৰ্চ'19 মাহৰ তুলনাত জুন'19-ৰ বৃদ্ধিৰ ধাৰাৰ লগত একে শাৰীত পৰিছে। জুন'19-ৰ 5.8%-ৰ তুলনাত জুন'20-ত 9.7% এনবিএফচি সমূহৰ এমএছএমই এনপিএ হাৰ উত্থান হোৱা দেখিবলৈ পোৱা যায়। ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংক সমূহৰ এনপিএ হাৰ জুন'19-ত 4.6%-ৰ পৰা জুন'20-ত 5.8% লৈ বৃদ্ধি হোৱা দেখা গৈছে।

এমএছএমই ঋণদান প'টফলিঅ' ধাৰা

জুন'20-ত ভাৰতৰ মুঠ তোলন পত্ৰৰ বাণিজ্যিক লেণ্ডিং এক্সপ'জাৰ হ'ল 67.03 লাখ কোটি টকা, যিটো জুন'19 ত কৈ 69.77 লাখ কোটি টকা কমা জুন'20 ব অনুযায়ী, এম এছ এম ই খণ্ডত আছে 16.94 লাখ কোটি ঋন এক্সপ'জাৰ, লগতে এম এছ এম ই ব ঋণদান মাইক্ৰ'- 1 উপ খণ্ডসমূহ আৰু অন্যান্য সবু খণ্ড সমূহক বাদদি বাকী উপ-খণ্ড সমূহৰ ঋন এক্সপ'জাৰত হ্রাস পোৱা দেখা গৈছে। জুন'20-ৰ অনুযায়ী, বৃহৎ কৰ্পোৰেট খণ্ড সমূহৰ ক্রেডিট এক্সপ'জাৰ আছে 50.09 লাখ কোটি টকা আৰু 3% বছৰৰ পিচত বছৰ সংকোচন জুন,19-ৰ পৰা জুন'20 লৈ দেখিবলৈ পোৱা গৈছে।

প্ৰদৰ্শন 1: তোলন পত্ৰ-বাণিজ্যিক ঋন এক্সপোজাৰ (লাখ কোটি টকাত)

	Very Small <₹10 Lakhs	Micro 1 ₹10-50 Lakhs	Micro 2 ₹50 Lakhs-1 Crores	Small ₹1-10 Crores	Medium1 ₹10-25 Crores	Medium2 ₹25-50 Crores	Large >₹50 Crores	Overall
Jun'18	0.78	1.91	1.30	6.51	3.27	2.67	44.90	61.33
Sep'18	0.82	2.02	1.37	6.84	3.38	2.75	48.93	66.11
Dec'18	0.85	2.10	1.42	7.04	3.45	2.78	49.99	67.63
Mar'19	0.88	2.18	1.48	7.29	3.55	2.87	52.33	70.59
Jun'19	0.88	2.14	1.45	7.23	3.48	2.79	51.79	69.77
Sep'19	0.89	2.20	1.47	7.25	3.47	2.78	51.50	69.57
Dec'19	0.92	2.23	1.50	7.33	3.48	2.77	51.49	69.73
Mar'20	0.93	2.19	1.45	7.02	3.33	2.62	52.03	69.58
Jun'20	0.91	2.17	1.42	6.81	3.18	2.46	50.09	67.03
Y-o-Y growth	3.2%	1.0%	-1.9%	-5.8%	-8.7%	-11.8%	-3.3%	-3.9%

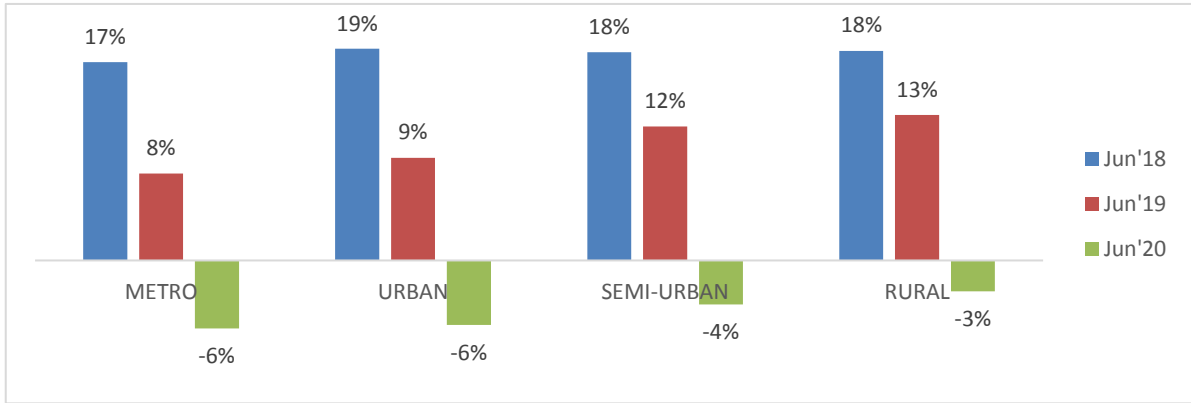
* বাণিজ্যিক ঋন, প্ৰৱেশ স্তৰত একলগে ঋন এক্সপ'জাৰ বাশিৰ অধাৰত বৰ্গীকৰণ কৰা হৈছে, অতি ক্ষুদ্ৰ < 10 লাখৰ পৰা 50 লাখ; ক্ষুদ্ৰ 2: 50 লাখৰ পৰা 1 কোটি; লঘু: > = 1 কোটিৰ পৰা < 10 কোটি; মজলীয়া 1: >=10 কোটিৰ পৰা 25 কোটি; মজলীয়া 2: >= 25 কোটিৰ পৰা <50 কোটি: > =50 কোটি। ক্ষুদ্ৰ খণ্ডত অতি ক্ষুদ্ৰ, ক্ষুদ্ৰ 1 আৰু ক্ষুদ্ৰ 2 চামিল হৈছে আৰু মজলীয়া খণ্ডত মজলীয়া 1 আৰু মজলীয়া 2 চামিল হৈছে।

ভৌগোলিক: এমএছএমই ঋণদানত ঋন বৃদ্ধি

এমএছএমইৰ বকেয়া বিকাশৰ হাৰ বহু ক্ষেত্ৰত সংকুচিত হৈছে। ঋনৰ তীক্ষ্ণ হ্রাস মেট্ৰো চহৰ আৰু নগৰবোৰত দেখিবলৈ পোৱা গৈছে। গ্রাম্য আৰু অৰ্ধ-নগৰ সমূহতো বিকাশৰ হাৰ স্থবিৰ হৈ যাবলৈ ধৰিছে, কিন্তু এই হাৰ মেট্ৰো আৰু নগৰৰ তুলনাত তেনেই কম।

প্রদর্শনী 2: অঞ্চলভিত্তিত এমএছএমই বছৰৰ পিছত বছৰ ঋন বৃদ্ধি

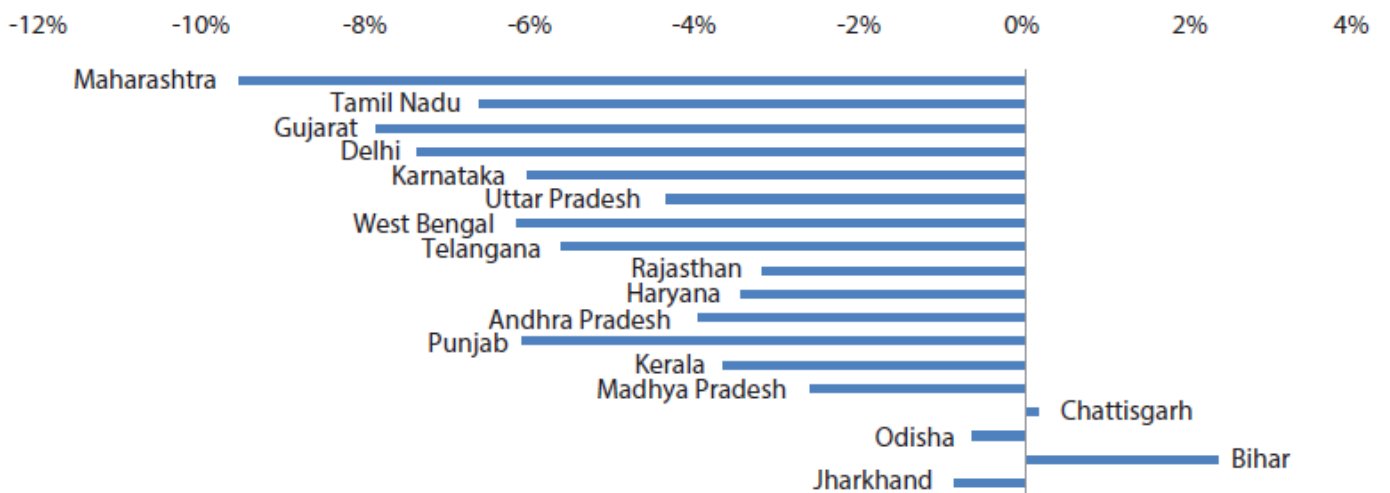
ৰাজ্যভিত্তিত এমএছএমইৰ বিকাশৰ পৰ্টফ'লিঅ'ই এয়াই আভাস দিয়ে যে, ঋন অনাদায় ভিন্ন ৰাজ্যত সংকুচিত হৈছে। উক্ত 18 খন ৰাজ্য এমএছএমইৰ ঋন অনাদায় অনুযায়ী অক্ষন কৰা হৈছে। বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত গুজৰাটৰ পিছতে মহাৰাষ্ট্ৰত সৰ্বোচ্চ স্থবিৰতা আহি পৰা দেখা গৈছে। আনহাতে বিহাৰ আৰু ছত্তীছগড়ত এম এছ এম ই ৰ পৰ্টফ'লিঅ'ত সামান্য বিকাশ হৈছে।

প্রদর্শনী 3: ৰাজ্যভিত্তিত এমএছএমই বছৰৰ পিচত বছৰ ঋন বৃদ্ধি

জুন 19 ৰ পৰা জুন 20 ৰ সময়ত ৰাজ্যভিত্তিক ঋন বৃদ্ধি

(জুন 20 ৰ বাবে ৰাজ্যত বকেয়া ঋন ৰাশিৰ ক্ৰমত সূচীবদ্ধ)

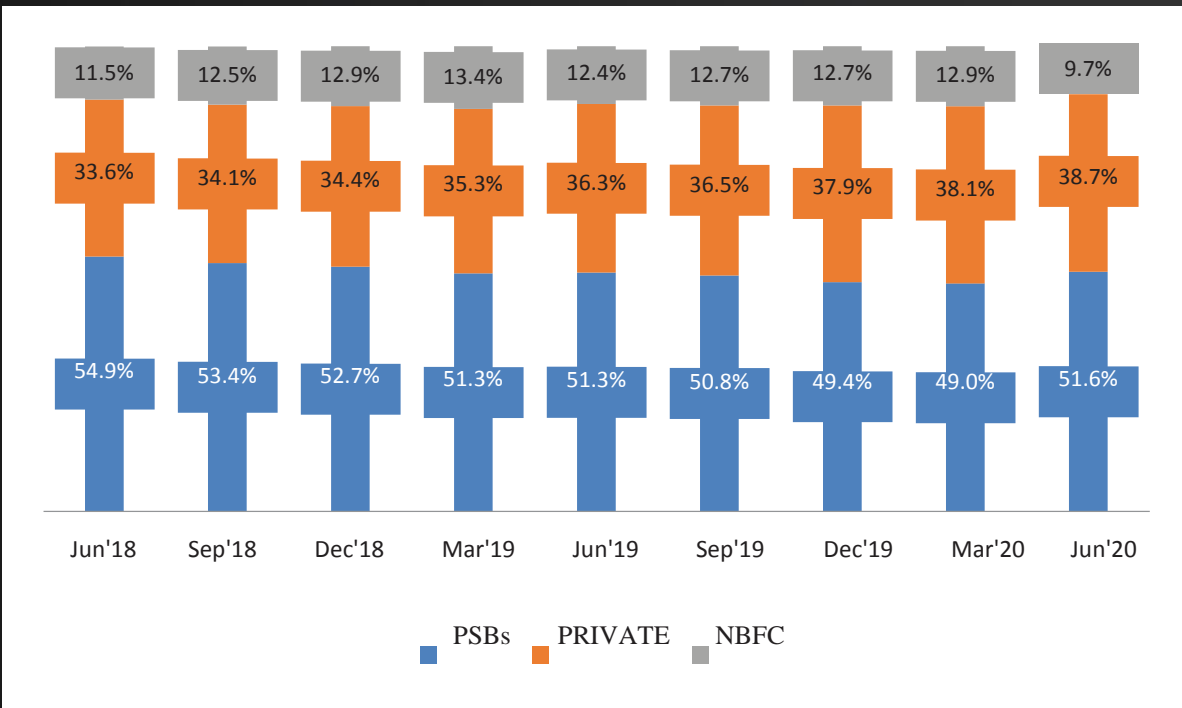
Credit growth Jun19 to Jun20 by State
(Sorted in decending order of credit outstanding in a state for Jun'20)

এমএছএমই ঋণদানৰ বজাৰ অংশীদাৰ: এনবিএফচিসমূহে বজাৰৰ অংশীদাৰ হেৰুৱাইছে

পৰম্পৰাগতভাৱে ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংক সমূহে এমএছএমই খণ্ডত ঋণদাতা হিচাপে প্ৰাধান্য বিস্তাৰ কৰি আহিছে। পিছে, বিগত কিছু বছৰৰ পৰা দেখা গৈছে যে, এমএছএমই খণ্ডত ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংক আৰু এনবিএফচি সমূহে ৰাজহুৱা বেংক সমূহৰ লগত প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা কৰি এক বৃহৎ অংশীদাৰীত্ব ল'বলৈ সক্ষম হৈছে। কিন্তু, কাৰিড-19ৰ বাবে দেশজুৰি হোৱা লকডাউনৰ পিছত আৰু লগতে চৰকাৰৰ দ্বাৰা ঘোষণা কৰা অন্যান্য উদ্দীপনা আঁচনিৰ ফলত এই ধাৰা সলনি হোৱা দেখা যায়। ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংক সমূহে আকৌ বজাৰৰ অংশীদাৰী লবলৈ সক্ষম হৈছে - মাৰ্চ'20-ত 49.0%-ৰ পৰা জুন'20-ত 51.6% লৈ। ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংক সমূহে বজাৰত অংশীদাৰী বঢ়াই যোৱাত অব্যাহত ৰাখিছে। কিন্তু, নিজৰ প'ৰ্টফ'লিঅ' সমূহত এনবিএফচি সমূহে ক্ৰেডিট অনাদায়ত আপেক্ষিক ভাৱে তীক্ষ্ণ পতন দেখিবলৈ পাইছে, যিয়ে এমএছএমই ঋণদান উদ্যোগত বজাৰৰ অংশীদাৰ হেৰুৱাইছে।

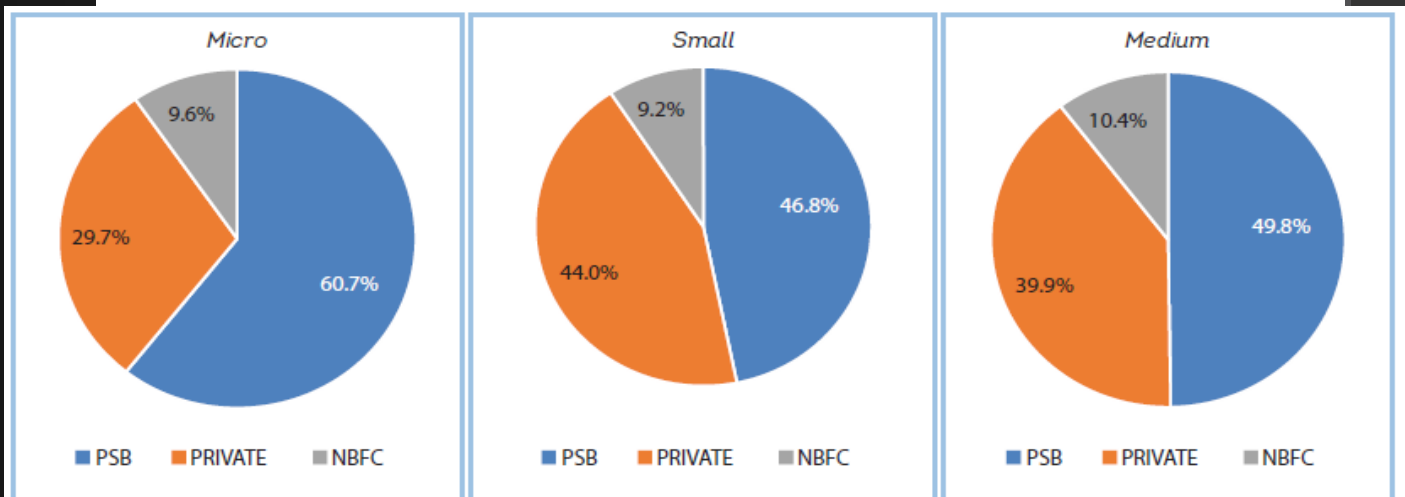
প্ৰদৰ্শনী 4: যোৱা 2 টা বছৰত এমএছএমই-ত ঋণদাতাসকলৰ সমানুপাতিক অংশ

* *বজাৰ অংশৰ বিশ্লেষণৰপৰা বাহিৰত ৰাখি থোৱা অন্য ঋণদাতাসকল

এমএছএমইৰ উপ-খণ্ডসমূহত ঋণদাতাৰ শ্ৰেণীভাৰ: - ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংকসমূহ 'মাইক্ৰ' খণ্ডৰ ঋণগ্ৰাহী সকলক ঋণদানত প্ৰাধান্যকামী অৱস্থাত আছে— এই খণ্ডত প্ৰায় 60% অংশীদাৰ বহন কৰি আছে। 'মাইক্ৰ' উদ্যোগবোৰক অৰ্থনৈতিক সক্ষমতাৰ অন্তৰ্ভুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংকসমূহে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লৈ আছে। ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংক আৰু ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংক সমূহৰ ক্ষুদ্ৰ খণ্ডৰ ধৰুৱা হ'ল যথাক্ৰমে 47% আৰু 44%। মধ্যম খণ্ডত, য'ত এমএছএমইৰ ঋণৰ বৃহৎ আকাৰৰ টিকট দেখিবলৈ পোৱা যায়, সেইবোৰৰ ওপৰত আকৌ ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংকৰ প্ৰাধান্য আছে।

প্ৰদৰ্শনী 5: জুন'20 পৰ্যন্ত এমএছএমই খণ্ডসমূহত ঋণদাতাৰ অংশীদাৰ

এমএছএমই ঋণদানত জৰুৰী ঋনলাইন গেৰান্টী আঁচনিৰ (ইচিএলজিএছ) প্ৰভাৱ

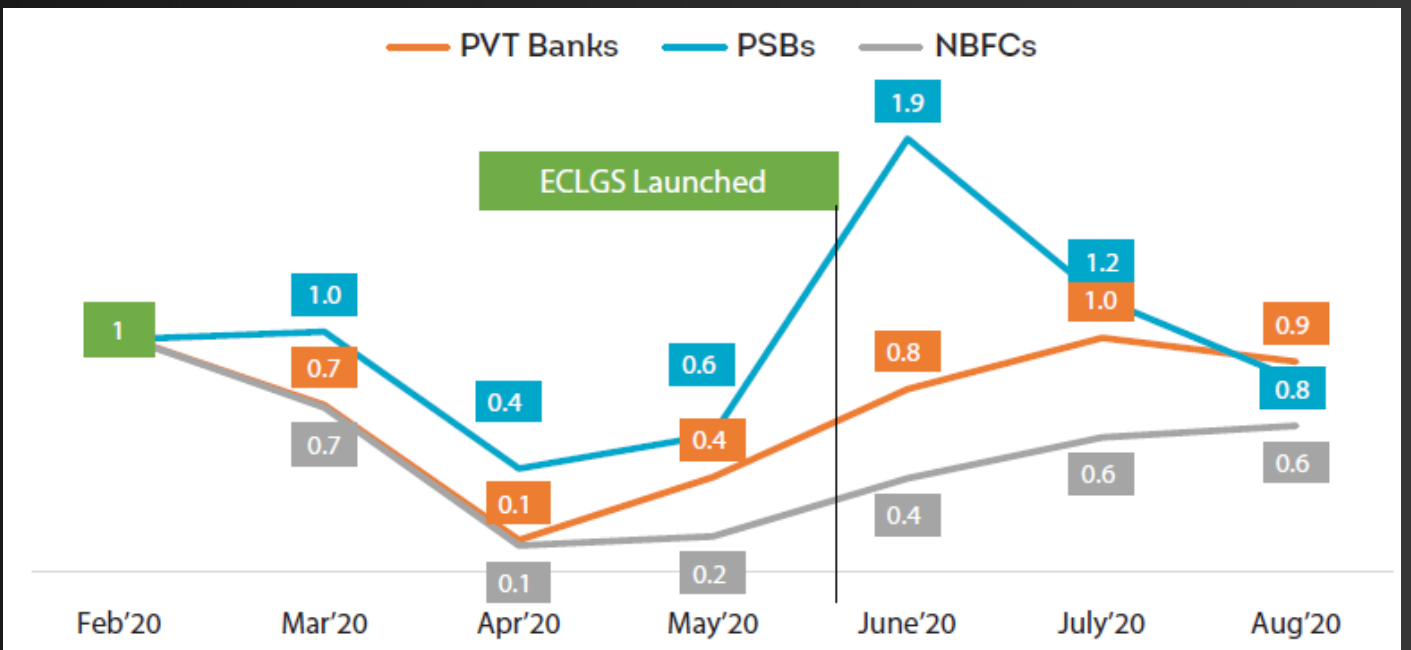
ভাৰত চৰকাৰে হাতত লোৱা আত্মনিৰ্ভৰ ভাৰত অভিযানৰ অন্তৰ্ভুক্ত আছিল এমএছএমই খণ্ডৰ পুনৰুত্থান ত্বৰান্বিত কৰাৰ এলানি পদক্ষেপ। পদক্ষেপসমূহৰ কেইটামান হৈছে পুঁজি আৱণ্টন এমএছএমইসমূহলৈ ইকুইটি শ্ৰোত, চাপত থকা এমএছএমইসমূহলৈ গৌন ঋণদান, বিনিয়োগ আৰু উপাৰ্জনৰ ভিত্তিত এমএছএমইসমূহৰ সংজ্ঞা নিৰ্দ্ধাৰণ, চৰকাৰ আৰু পিএছইউসমূহৰ পৰা পাওনা এমএছএমইসমূহক 45 দিনৰ ভিতৰত আদায় দিয়া আৰু এমএছএমইসমূহক গেৰান্টীযুক্ত জৰুৰী ক্ৰেডিট প্ৰদান। সমস্ত পদক্ষেপৰ ভিতৰত এমএছএমই ঋণদান আৰ্থ-ব্যৱস্থাই জৰুৰী ক্ৰেডিট লাইন গেৰান্টী আঁচনিৰ (ইচিএলজিএছ) বিস্তৃতভাৱে ব্যৱহাৰ কৰে।

ইচিএলজিএছ সম্পৰ্কে শেহতীয়া তথ্য আৰু পৰিচালন নিৰ্দেশনা সমূহ ওৱেবছাইট eclgs.com-ত উপলব্ধ হৈছে। ইচিএলজিএছৰ মূল দিশসমূহ হৈছেঃ

1. এমএছএমই ঋণদানত 3 লক্ষ কোটি টকা/31 অক্টোবৰ পৰ্যন্ত যিটো আগত হয়, ঋন গেৰান্টী প্ৰদান কৰে।
2. সকলো ঋণদাতাৰ সন্মিলিত সংযুক্ত ঋণৰ সৈতে এমএছএমইসমূহৰ ঋণ 29 ফেব্ৰুৱাৰী, 2020 পৰ্যন্ত 50 কোটি টকা আৰু 2019-20 বিত্তীয় বৰ্ষত বাৰ্ষিক ব্যৱসায় 250 কোটি টকা।
3. ঋণ লওতাৰ একাউন্টসমূহ এই প্ৰকল্পৰ অধীনত উপযুক্ত হোৱাৰ বাবে 29 ফেব্ৰুৱাৰী 2020ত 60 দিন বা তাতকৈ কম দিনৰ হ'ব লাগিব, অৰ্থাত্ 29 ফেব্ৰুৱাৰী 2020 পৰ্যন্ত ঋণদাতাই এছএমএ2 বা এনপিএৰ শ্ৰেণীভুক্ত নোহোৱা সকলো ঋণলওতা এই আঁচনিৰ বাবে যোগ্য হ'ব।
4. এমএছএমইসমূহ 29 ফেব্ৰুৱাৰী, 2020 তাৰিখত সিবিলাকৰ মুঠ বকেয়া ধন 50 কোটি টকা লৈ 20% পৰ্যন্ত যোগ্য হ'ব, যদিহে ঋণ লওতাসকলে সমস্ত যোগ্যতাৰ মাপকাঠি পূৰণ কৰে।

মি 2020-ৰ মে' মাহত আত্মনিৰ্ভৰ ভাৰত অভিযান ঘোষণা কৰা হয় আৰু ইচিএলজিএছ পৰিচালন নিৰ্দেশনা জাৰি কৰা হয়। এমএছএমই ঋণদানৰ ওপৰত ইচিএলজিএছৰ প্ৰভাৱ জুন 20-ৰ পৰা স্পষ্টভাৱে দৃষ্টিগোচৰ হয়। লকডাউনৰ সময়ত ঋণদাতাসকলৰ ঋন অনুসন্ধানৰ সংখ্যা তৎক্ষণাত বৃদ্ধি হয় আৰু উচ্চ স্তৰত টকি থাকে।

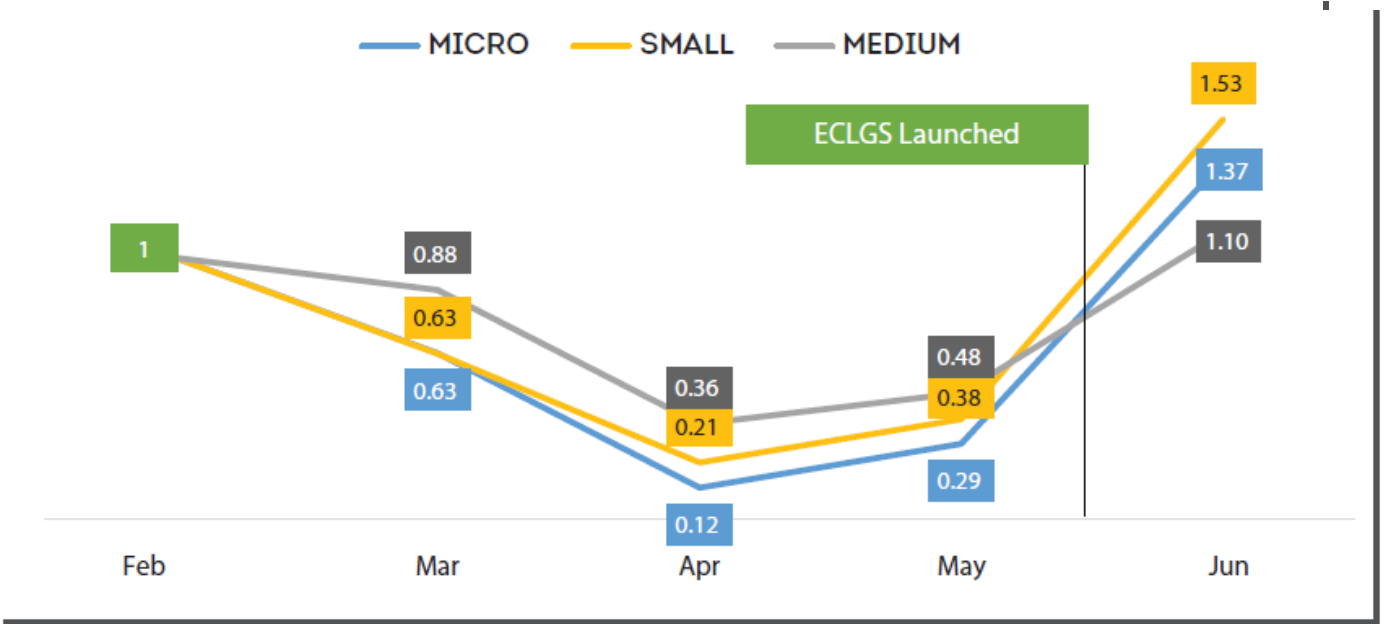
প্ৰদৰ্শনী 6: মাহে মাহে ঋণদানকাৰী গোষ্ঠীৰ দ্বাৰা বাণিজ্যিক ঋন অনুসন্ধান সংখ্যাৰ পৰিবৰ্তন ফেব্ৰুৱাৰী 20 ক সূচক হিচাপে লৈ

ফেব্ৰুৱাৰী 20-ৰ অনুসন্ধানসমূহক 1 সূচক ধৰা হয়। লকডাউনৰ পৰ্যায়ত সমস্ত ঋণদানকাৰীগোষ্ঠী জুৰি অনুসন্ধান সমূহ প্ৰভাৱিত হৈছিল। তথাপি লকডাউন পৰ্বত ৰাজহুৱাখণ্ডৰ বেংকসমূহ তুনামূলকভাৱে কম প্ৰভাৱিত হৈছিল। ইচিএলজিএছ ৰূপায়ণ হোৱাৰ পিচত ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বেংকসমূহে পোনপ্ৰথমতে এই আঁচনি সম্পৰ্কে প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ কৰে আৰু জুন20-ত সিবিলাকৰ ঋন অনুসন্ধান ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰিমাণতকৈ 1.9 গুণ বৃদ্ধি পায়। বেচৰকাৰী বেংকসমূহৰো ঋন অনুসন্ধান ক্ৰমান্বয়ে বৃদ্ধি পায়, জুলাই20-ত অনুসন্ধানৰ পৰিমাণ ফেব্ৰুৱাৰীৰ সম পৰ্যায়লৈ ঘূৰি যায়। এনবিএফচিসমূহেও ক্ৰমান্বয়ে ইচিএলজিএছৰ সুবিধা লাভ কৰিছিল, কিন্তু সিবিলাক এতিয়াও প্ৰাক-ক'ভিড স্তৰলৈ ঘূৰি যাব পৰা নাই।

এমএছএমইসমূহলৈ ঋণদানৰ ক্ষেত্ৰতো অনুসন্ধানৰ এই ধৰা প্ৰতিফলিত হয়। ঋণদানৰ সংখ্যাৰ দিশৰ পৰা ক্ষুদ্ৰ আৰু মজলীয়া খণ্ডৰ তুলনাত অতি ক্ষুদ্ৰ খণ্ডলৈ সৰ্বাধিক ঋণ আগবঢ়োৱা হৈছে। যিকি নহওক প্ৰদান কৰা ঋণৰ পৰিমাণৰ (মূল্য) দিশৰ পৰা ক্ষুদ্ৰ খণ্ডলৈ আগবঢ়োৱা ঋণৰ পৰিমাণ জুন20-ত সৰ্বাধিক।

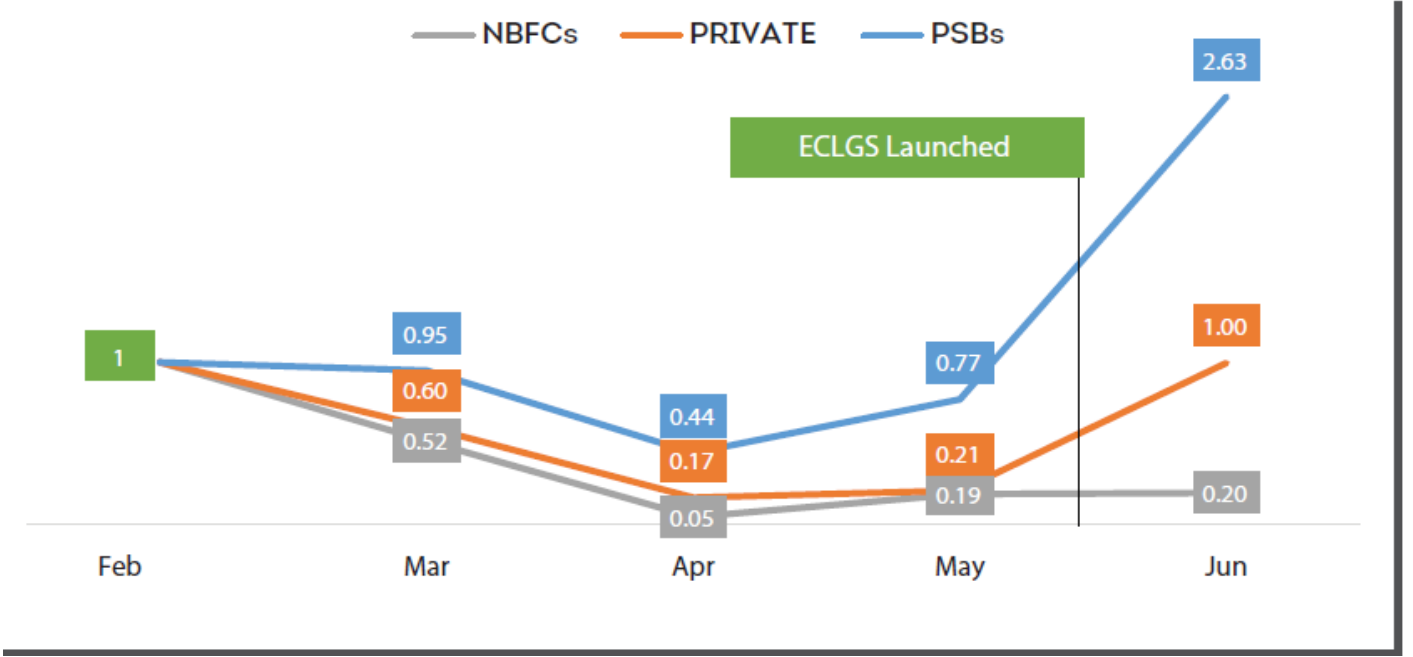
প্ৰদৰ্শনী 7: এমএছএমই উপ-খণ্ডত মাহে মাহে ঋণ বিতৰণ (মূল্য) ফেব্ৰুৱাৰী20 লৈসূচক হিচাপে লৈ

জুন20-ত প্ৰদান কৰা গড় ঋণৰ পৰিমাণ 20% ইচিএলজিএছ সীমাৰ ভিতৰত ৰখাৰ বাবে ফেব্ৰুৱাৰী 20-ৰ গড় ঋণতকৈ বহু কম। কিন্তু সেই সীমা সত্ত্বেও এমএছএমইয়ে জুন20-ত সমস্ত উপ-খণ্ডৰ বাবে আগবঢ়োৱা মুঠ ঋণৰ পৰিমাণ ফেব্ৰুৱাৰী20-ৰ তুলনাত বেছি।

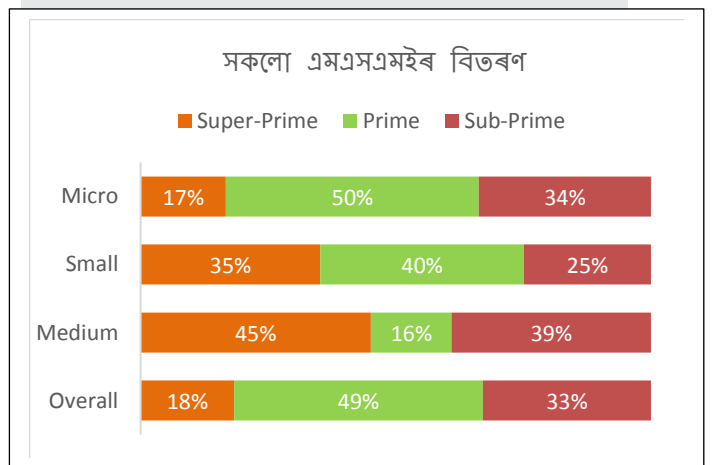
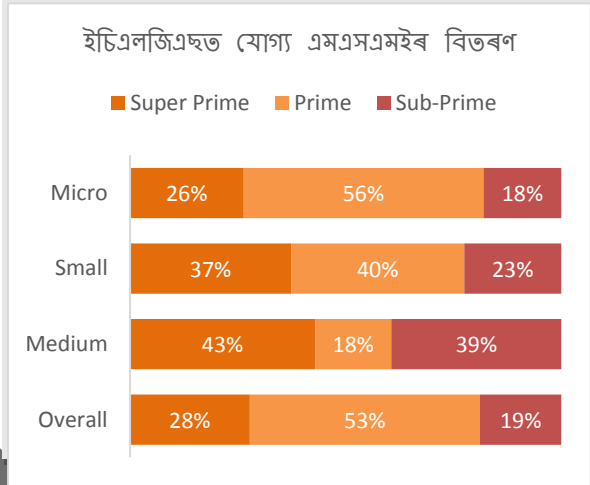
যিকি নহওক, বিতৰণ কৰা ঋণৰ পৰিমাণৰ ধাৰাটো বিভিন্ন ঋণদানকাৰী গোষ্ঠীৰ ক্ষেত্ৰত সমান নহয়। ঋন অনুসন্ধানৰ সংখ্যাৰ দৰেই ৰাজহুৱাখণ্ডৰ বেংকসমূহে জুন20-ত যথেষ্ট বেছি ঋণ আগবঢ়ায়, ফেব্ৰুৱাৰী20-ৰ তুলনাত 2.63 গুণ। বেচৰকাৰী বেংকসমূহ ফেব্ৰুৱাৰী20-ৰ পৰা পূৰ্বৰ ঋণদান পৰ্যায়লৈ ঘূৰি আহে। এনবিএফচিসমূহ জুন20-ত মাথোঁ ফেব্ৰুৱাৰী20-ৰ 0.2 গুণ ঋণদানলৈ ঘূৰি আহিবলৈ সক্ষম হয়। কিন্তু আমি আশা কৰিব পাৰো যে এনবিএফচিসমূহৰ ঋণ বিতৰণৰ পৰিমাণ উন্নত পৰ্যায়লৈ আগবাঢ়িব, যাৰ অনুসন্ধান আছিল জুন20-ত ফেব্ৰুৱাৰীৰ 0.4 গুণ বনাম জুলাই আৰু আগষ্টত 0.6 গুণ।

প্রদর্শনী ৪: মাহে মাহে ঋণদাতা গোষ্ঠীর ঋণ বিতরণ (মূল্য হিচাপত) ফেব্রুয়ারী ২০-ক সূচক হিচাপে লৈ

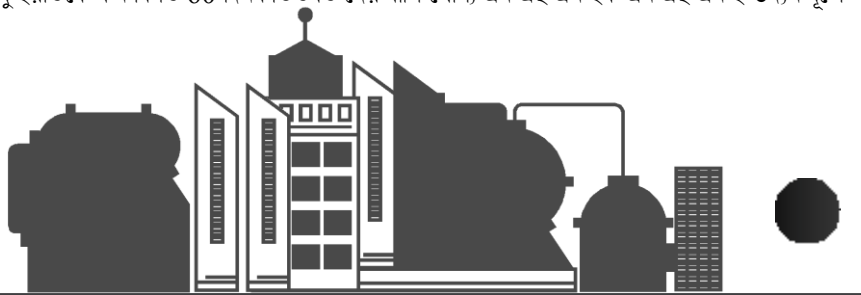
ঋণ বিস্তার দিশৰ পৰা বিচাৰ কৰিলে ইচিএলজিএছৰ অধীনত হোৱা ঋণ বিতৰণৰ ১০০% ক্রেডিট গেৰান্টি থাকে। কিন্তু এইটোও সত্য যে ৪১% যোগ্য এমএছএমই গাঁথনিগতভাৱে শক্তিশালী চিএমআৰ-৬-ৰ অন্তর্ভুক্ত বা ই আঁচনিখনত যথেষ্ট ভাল আশা প্ৰদান কৰিছো উপ-খণ্ডসমূহৰ ভিতৰত, অতি ক্ষুদ্ৰ খণ্ডত আছে সর্বাধিক ৪২% চিএমআৰ-৬ বা উন্নত কোম্পানী। যেতিয়া ঔদ্যোগিক পর্যায়ৰ প'টফলিঅ' বিতৰণৰ লগত তুলনা কৰা হয়, তেতিয়া চুপাৰ প্ৰাইম, প্ৰাইম আৰু অৰ্ধ-প্ৰাইম এমএছএমই হৈছে যথাক্ৰমে ১৪%, ৪৯% আৰু ৩৩% ৰ ভিতৰত থাকে।

প্রদর্শনী ৯: উদ্যোগৰ সমস্ত এমএছএমই আৰু ইসিএলজিএছৰ বাবে যোগ্য ব্যক্তিসকলৰ বাবে চিএমআৰ দ্বাৰা ফেব্ৰুৱাৰী ২০ পৰ্যন্ত এমএছএমইসমূহৰ প'টফলিঅ' বিতৰণ

২. (২) এমএছএমই ক চিএমআৰত ভিত্তি কৰি যেনে চুপাৰ প্ৰাইম : চি এম আৰ ১ ৰ পৰা চি এম আৰ ৩, প্ৰাইম: চি এম আৰ ৪ ৰ পৰা চি এম আৰ ৬ আৰু ছাৰ-প্ৰাইম: চি এম আৰ ৭ ৰ পৰা চি এম আৰ ১০ লৈ বৰ্গীকৰণ কৰা হৈছে।

৩. ২৯ ফেব্ৰুৱাৰী ২০২০ লৈ ৫০ কোটি টকা বা ইয়াৰ কম ঋণ আৰু ইয়াতকৈ কম বিগত ৬০ দিনৰ ভিতৰত দেয় ৰাশি যোগ্য এম এছ এম ইক এম এছ এম ই উদ্যম বূপে পৰিভাষিত কৰা হৈছে।

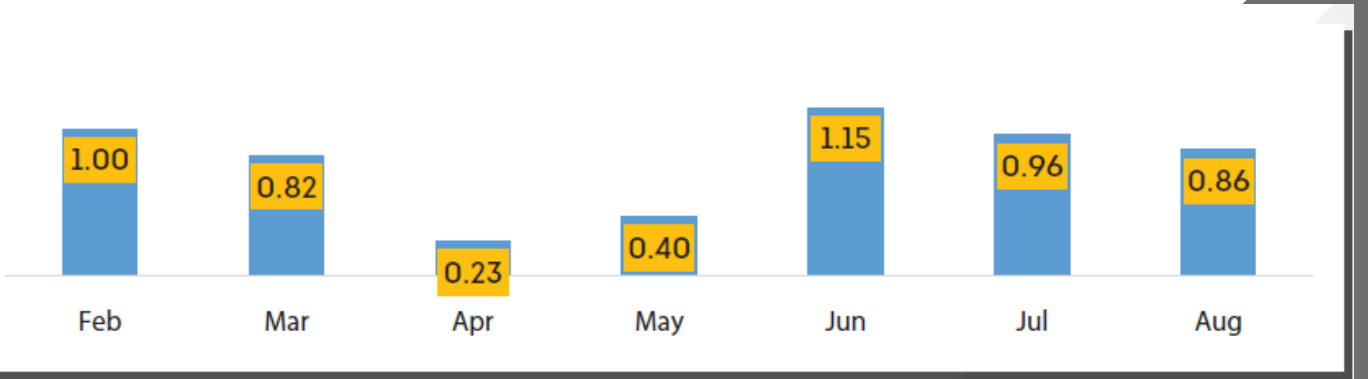

কোভিড অতিমারীৰ সময়ত এমএছএমই ঋণদান সংস্থাৰ আচৰণগত পৰিবৰ্তন

কোভিডে এমএছএমই ঋণদান আৰ্থ-ব্যৱস্থাত বহুতো আচৰণগত পৰিবৰ্তন ঘটাইছে। গ্ৰাহক আচৰণ, গ্ৰাহক প্ৰ'ফাইল আৰু ঋণদানকাৰীৰ সঁহাৰিৰ ফলত পৰিবৰ্তিত পৰিস্থিতিত এমএছএমই ঋণদানৰ গতিশীলতা সলনি হৈ গৈছে।

ঋণ অনুসন্ধানৰ ওপৰত দেশব্যাপী লকডাউনৰ প্ৰভাৱ এপ্ৰিল 20 আৰু মে' 20ত দৃশ্যমান হৈ উঠে। কিন্তু ইচিএলজিএছ আঁচনিত প্ৰোত্‌সহন প্যাকেজে ঋণ অনুসন্ধানক প্ৰাক-কোভিড স্তৰলৈ ঘূৰাই নিবলৈ সহায় কৰে। এমএছএমই পালছৰ ইচিএলজিএছ শাখাত আলোচনা মতে আগস্ট 20-ৰ অনুসন্ধান আছিল ফেব্ৰুৱাৰী 20ৰ 0.86 গুণ আৰু পিএছবি সমূহ জুন 20-ত প্ৰথমে শীৰ্ষত আছিল, জুলাই 20-ত বেচৰকাৰী বেংকসমূহ আৰু আগস্ট -20ত এনবিএফচিসমূহ।

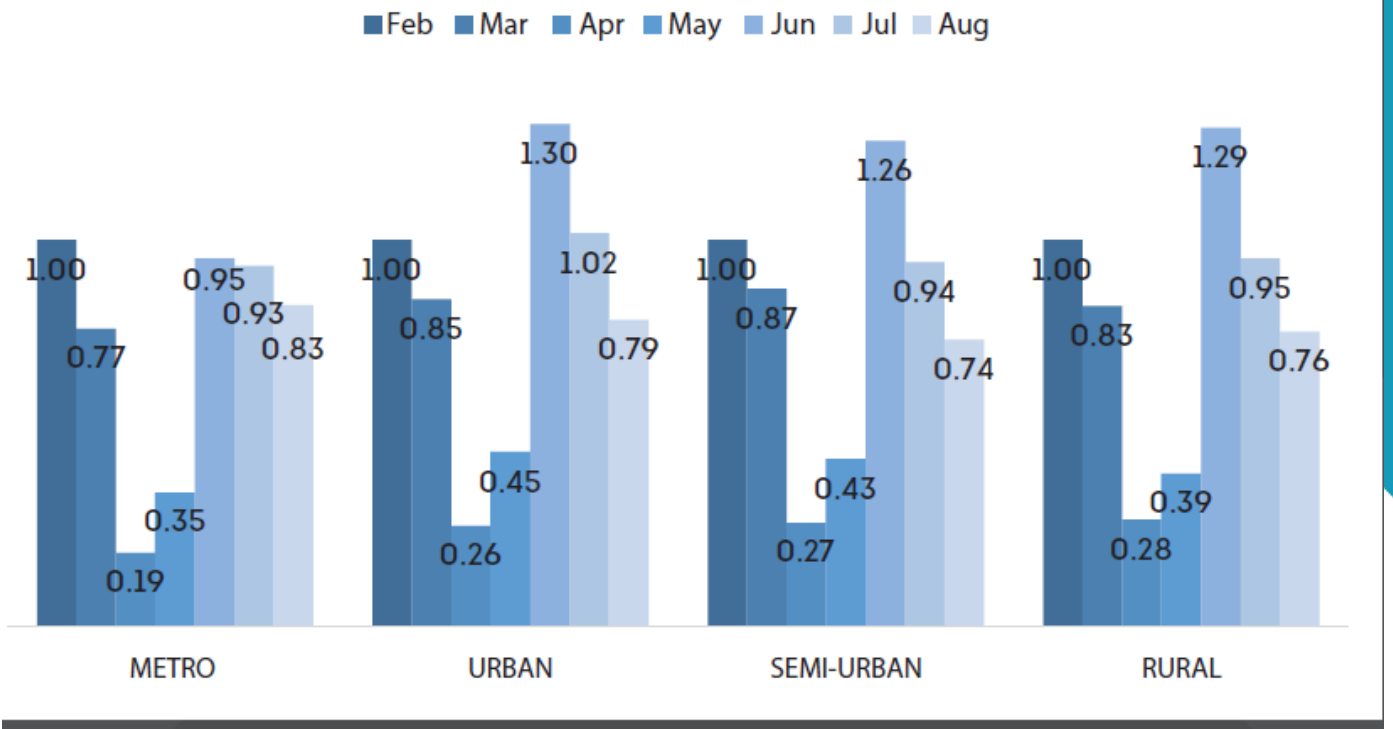
প্ৰদৰ্শনী 10 : ফেব্ৰুৱাৰী 20ত সূচক হিচাপে মাহে মাহে হোৱা বাণিজ্যিক ঋণ অনুসন্ধানৰ পৰিবৰ্তন

অঞ্চলভূমি ঋন অনুসন্ধান

ভৌগোলিক অধাৰত চালে দেখা যায় যে মেট্ৰো চহৰসমূহ এপ্রিল 20 আৰু মে 20ৰ ভিতৰত ঋন অনুসন্ধানত সবাতোকৈ বেছি প্ৰভাৱিত হৈছিল, কিন্তু ইচিএলজিএছ-ৰ পৰৱৰ্তী সময়ত সিবিলাক তুলনামূলকভাৱে স্থিৰ ঋন অনুসন্ধানৰ দিশত ঘূৰি আহে। নগৰ, অৰ্ধ-নগৰ আৰু গ্ৰাম্য অঞ্চলসমূহত এপ্রিল আৰু মে 20ত প্ৰভাৱ তুলনামূলকভাৱে কম আছিল, কিন্তু প্ৰাক-কোভিড স্তৰৰ তুলনাত ই যথেষ্ট তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। ইচিএলজিএছ-পৰৱৰ্তী সময়ত নগৰ, অৰ্ধ-নগৰ আৰু গ্ৰাম্য অঞ্চলসমূহত জুন 20ত ঋন অনুসন্ধানৰ বৃদ্ধি তীব্ৰ হৈ উঠা দেখা যায়, সম্ভৱত এই অঞ্চলসমূহত লকডাউনৰ প্ৰভাৱ কম হোৱাৰ বাবে।

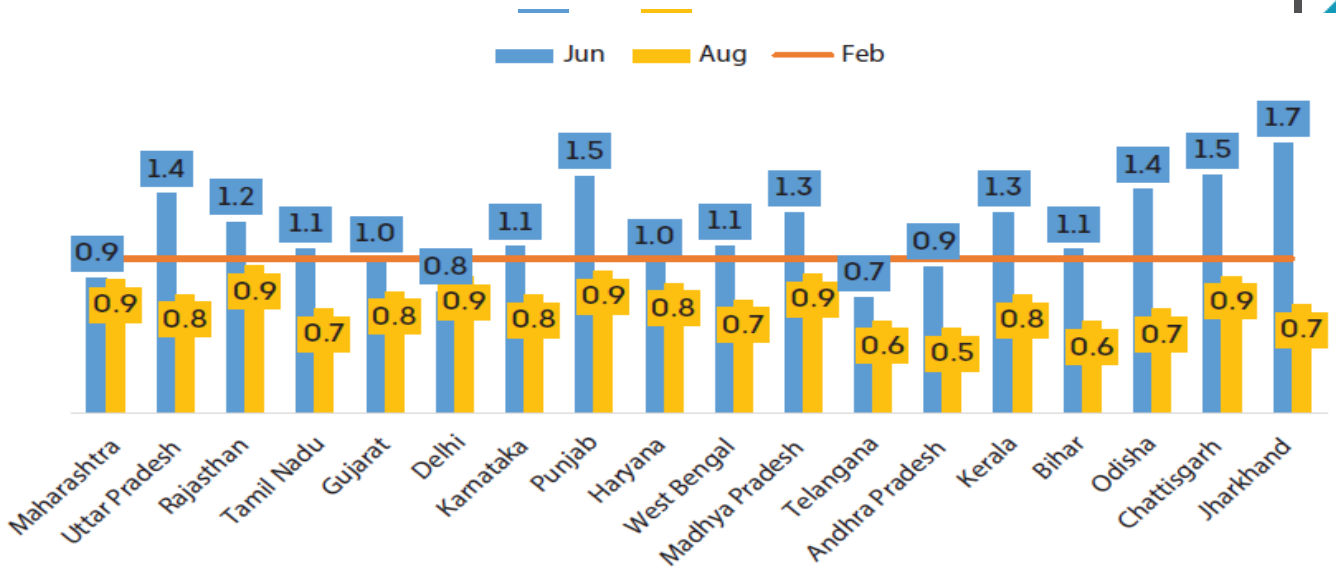
প্ৰদৰ্শনী 11 : অঞ্চল অনুসাৰে প্ৰাক-ক'ভিড আৰু ক'ভিড উত্তৰ ঋন অনুসন্ধান [ফেব্ৰুৱাৰী 20 অনুসন্ধানৰ সূচক 1 ধৰি]

সকলো ৰাজ্যত ঋন অনুসন্ধানৰ স্থিতি

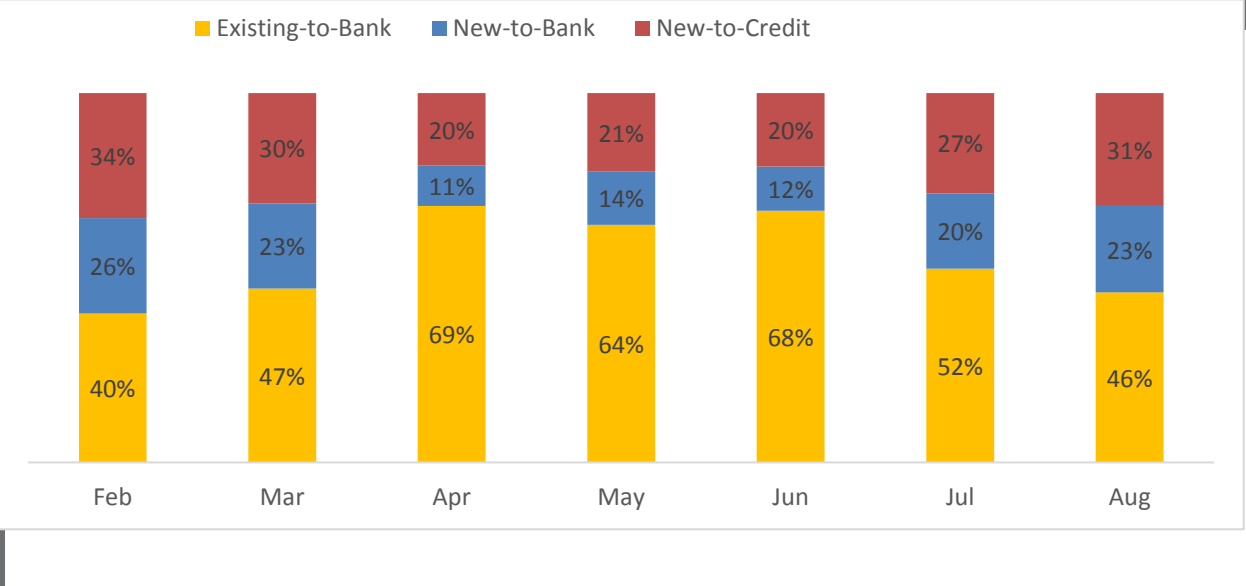
ইচিএলজিএছৰ দ্বাৰা পৰিচালিত সামগ্ৰিকভাৱে উচ্চস্তৰৰ অনুসন্ধানসমূহ চলোৱা হৈছিল জুন 20ত, কিন্তু মহাৰাষ্ট্ৰ, দিল্লী, তেলেঙ্গানা আৰু অন্ধ্ৰপ্ৰদেশৰ দৰে বৃহৎ ৰাজ্যৰ বাবে জুন 20-ৰ অনুসন্ধানৰ স্তৰ ফেব্ৰুৱাৰী 20-ৰ অনুসন্ধানৰ তুলনাত কম আছিল। উত্তৰ প্ৰদেশ, ৰাজস্থান, পাঞ্জাব, মধ্যপ্ৰদেশ, কেৰালা, ছত্তিশগড় আৰু বাৰখণ্ডৰ ঋন অনুসন্ধান জুন 20-ত বহু বৃদ্ধি পাইছিল।

প্ৰদৰ্শনী 12: 2020ৰ মাহসমূহৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰই চলোৱা ক'ভিড উত্তৰ ঋন অনুসন্ধান (ফেব্ৰুৱাৰী 20-ৰ অনুসন্ধানক 1 সূচাংক ধৰি) শীৰ্ষ 18 খন ৰাজ্যই জুন 20 আৰু আগষ্ট 20-ত কৰা ঋন অনুসন্ধান ক্ৰমবৰ্ধমান ৰূপত

ক'ভিডোত্তৰ পৰিস্থিতিৰ ঋন চাহিদা সম্পৰ্কে ঋণদাতাসকলৰ প্ৰতিক্ৰিয়া বুজাৰ বাবে ঋণ লওতাসকলক ঋণদাতাসকলৰ লগত থকা সম্পৰ্কৰ ভিত্তিত পুনৰ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা। ঋণদানকাৰীৰ লগত যিসকল ঋণ লওতাৰ বাণিজ্যিক ঋন সম্পৰ্ক আছিল তেওঁলোকক বেংকৰ অন্তৰ্ভুক্ত (ইটিবি) হিচাপে চিহ্নিত কৰা হৈছিল, ঋণদানকাৰীৰ সৈতে কোনো বাণিজ্যিক সম্পৰ্ক নথকা কিন্তু অন্য ঋণদানকাৰীৰ সৈতে বাণিজ্যিক সম্পৰ্ক থকা সকলক বেংকৰ নতুন (এনটিবি) হিচাপে চিহ্নিত কৰা হয় আৰু কোনো ঋণদাতাৰ সৈতে বাণিজ্যিক ঋন সম্পৰ্ক নথকা সকলক বেংকৰ নতুন ঋন (এন টি চি) হিচাপে চিহ্নিত কৰা হয়। প্ৰত্যক্ষ কৰা হৈছিল যে এপ্ৰিলৰ পৰা জুন 20-ৰ সময়ছোৱাত এনটিচি ঋণগ্ৰহীতাসকলৰ অনুসন্ধান কমি যায় আৰু ইটিবি ঋণলওতাসকলৰ অনুসন্ধান বৃদ্ধি হয়। জুলাই 20 আৰু আগষ্ট 20-ত এনটিচি অনুসন্ধান বাঢ়ি গৈ প্ৰাক-ক'ভিড স্তৰ পায়গৈ। ইটিবি, এনটিবি আৰু এনটিচিৰ এই অনুসন্ধানৰ এই ধাৰা সাৰ্বজনিক বেংক, ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংক আৰু এনবিএফচিসমূহৰ সকলো ঋণদানকাৰী গোটেৰ ক্ষেত্ৰত একে ধৰনে থাকে।

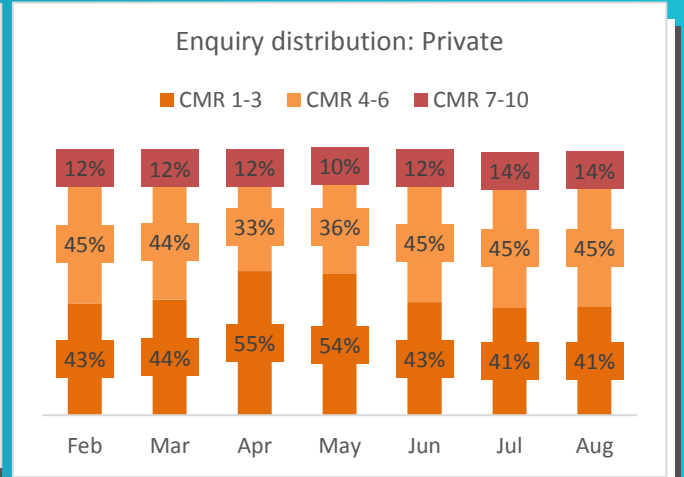
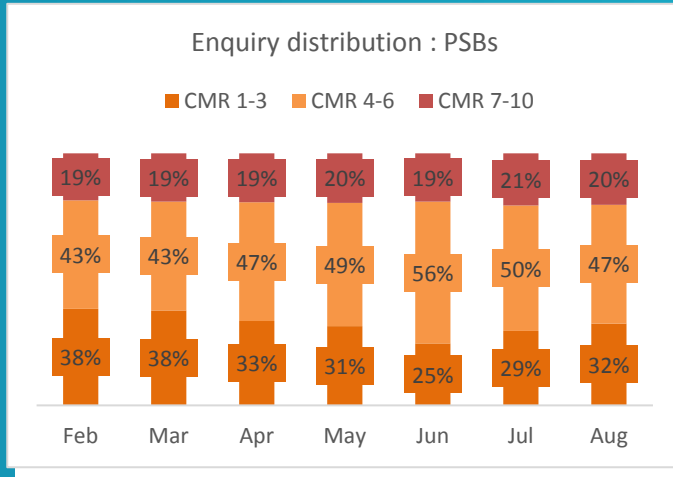
প্ৰদৰ্শনী 13: ঋণীৰ প্ৰকাৰ অনুযায়ী প্ৰতি মাহৰ ঋন অনুসন্ধানসমূহ:

কিছুমান অনুসন্ধানত চিএমআৰ বিতৰণৰ পৰিৱৰ্তন- পিএছবি/প্ৰাইভেট/এনবিএফচিৰ ঋণদাতা ভিত্তিক স্থান বিতৰণ

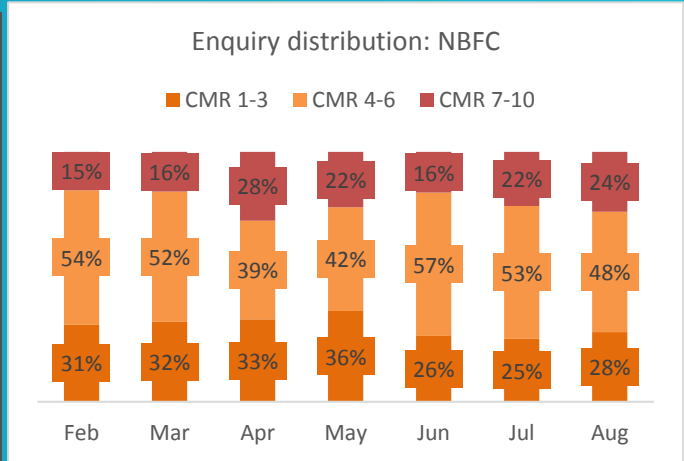
কোভিডোত্তৰ কালৰ অনুসন্ধানবোৰৰ চিএমআৰ বিতৰণত তীব্ৰ বেগ আছে, কিছুমান পৰিস্থিতিত প্ৰৱণতাৰো প্ৰাক-কোভিড পৰ্যায়লৈ ঘূৰি আহিছিল কিন্তু অন্য কিছুমান পৰিস্থিতিত সেইবোৰ একেৰাহে বিপৰীতমুখী হৈ আছিল।

প্ৰদৰ্শনী 14: ঋণদাতাৰ শ্ৰেণীত চিএমআৰৰ দ্বাৰা মাহে মাহে প্ৰতি ঋণ অনুসন্ধান

সাৰ্বজনিক বেংক দ্বাৰা সম্পন্ন কৰা কোভিডোত্তৰ ঋণ অনুসন্ধানবোৰে প্ৰাক-কোভিড কালৰ তুলনাত চিএমআৰ 4-6ৰ বাবে অধিক অনুসন্ধান আৰু চিএমআৰ 1-3ৰ বাবে কম অনুসন্ধান হোৱাটো দেখুৱাইছে। এই প্ৰৱণতাটো ক্ৰমাগতভাৱে প্ৰাক-কোভিড পৰ্যায়লৈ পৰিৱৰ্তন হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিলেও ই এতিয়াও সম্পূৰ্ণ একে শৰীলৈ অহা নাই।

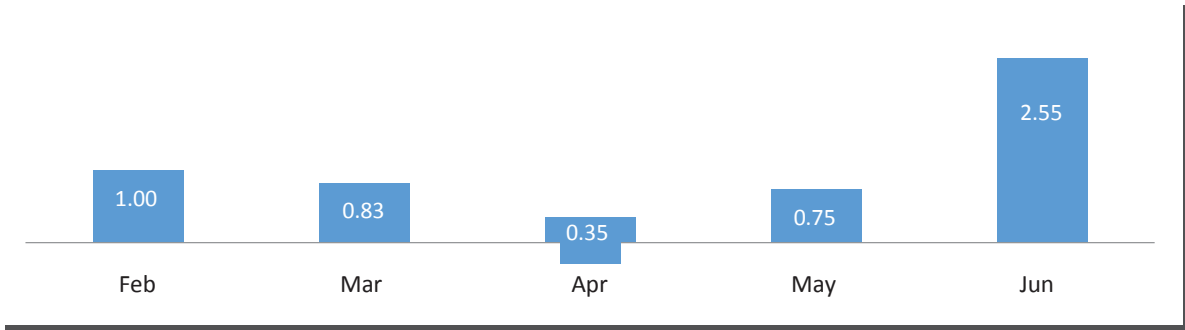
ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বেংকবোৰৰ ক্ষেত্ৰত সিবিলাকৰ জুলাই'20 আৰু আগষ্ট'20ৰ অনুসন্ধানবোৰৰ বিতৰণ প্ৰাক-কোভিড পৰ্যায়সমূহলৈ ব্যাপকৰূপে আহিলেও চিএমআৰ 7-10 অনুসন্ধানবোৰত এতিয়াও নামমাত্ৰে বৃদ্ধি হৈছে।

ঋণ প্ৰৱৰ্তনসমূহ: প্ৰাক-কোভিড আৰু কোভিডোত্তৰ কাল

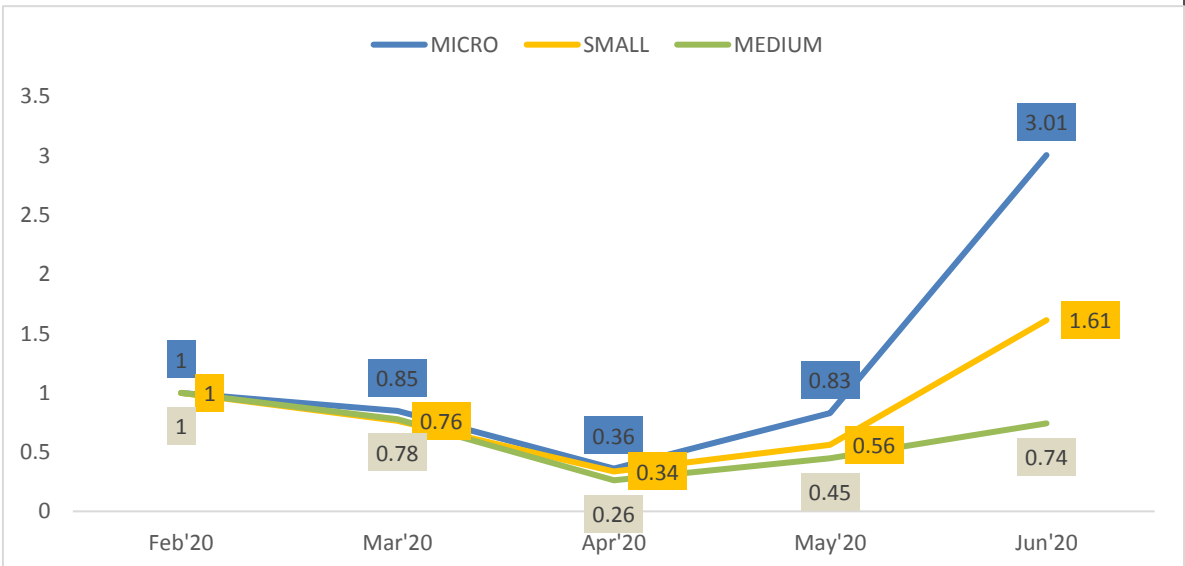
প্ৰদৰ্শনী 1 ৰপৰা, এটা কথা জানিব পৰা গৈছে যে প্ৰাক-কোভিড আৰু কোভিডৰ প্ৰাদূৰ্ভাৱে পুনৰুদ্ধাৰ প্ৰক্ৰিয়াটোত অতিৰিক্ত প্ৰভাৱ পেলোৱাৰ লগতে ঋণ অতিৰিক্তভাৱে সংকুচিত কৰা সত্ত্বেও ঋণ বিকাশে ইয়াৰ গতি মন্থৰ হৈ পৰাৰ লক্ষণবোৰ দেখুৱাবলৈ আৰম্ভ কৰিছে। ইয়াক প্ৰতিহত কৰিবলৈ, চৰকাৰ আৰু নিয়ন্ত্ৰকসকলে লিকুইডিটি বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে ব্যৱসায়সমূহৰ নগদ প্ৰবাহ সুনিশ্চিত কৰিবলৈ এটা আৰ্থিক অনুপ্ৰেৰণা আগবঢ়াই ইয়াৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনাইছিল। এমএছএমই খণ্ডটোত ধন বিতৰণ কৰা একাউন্টৰ সংখ্যা এপ্ৰিল'20ত অতি কম আছিল, কিন্তু জুন'20ৰপৰা ঋণ গতিবিধি উৰ্ধগামী হৈছিল। এমএছএমই-বোৰলৈ হোৱা ঋণ যোগানৰ ওপৰত কোভিডৰ প্ৰভাৱ বুজি পাবলৈ, ফেব্ৰুৱাৰী'20ত সম্পন্ন হোৱা ধন বিতৰণৰ ভালেমান সূচাংক 1-ত সূচীভুক্ত কৰা হৈছে। এপ্ৰিল'20ত, যেতিয়া লকডাউন আৰোপ কৰা হৈছিল, ধন বিতৰণৰ পৰিমাণ ফেব্ৰুৱাৰী'20ত হোৱা প্ৰাক-কোভিড ধন বিতৰণতকৈ 0.35 গুণ হ্রাস পাইছিল আৰু জুন'20ত 2.55 গুণলৈ উল্লেখনীয়ভাৱে বৃদ্ধি পাইছিল।

প্ৰদৰ্শনী 15: ফেব্ৰুৱাৰী'20ত সূচীভুক্ত মাহে প্ৰতি কৰা ঋণ বিতৰণ (পৰিমাণ মতে)

ক্ষুদ্ৰ খণ্ডটোৰ পিছতে সূক্ষ্ম খণ্ডটোত সৰ্বাধিক পৰিমাণৰ ঋণ বিতৰণ হোৱা দেখিবলৈ পোৱা গৈছিল। পৰিমাণৰ ফালৰপৰা মজলীয়া খণ্ডটোত ঋণ বিতৰণ প্ৰাক-কোভিড পৰ্যায়ৰ তুলনাত এতিয়াও পুনৰুদ্ধাৰ হ'বলৈ বাকী আছে

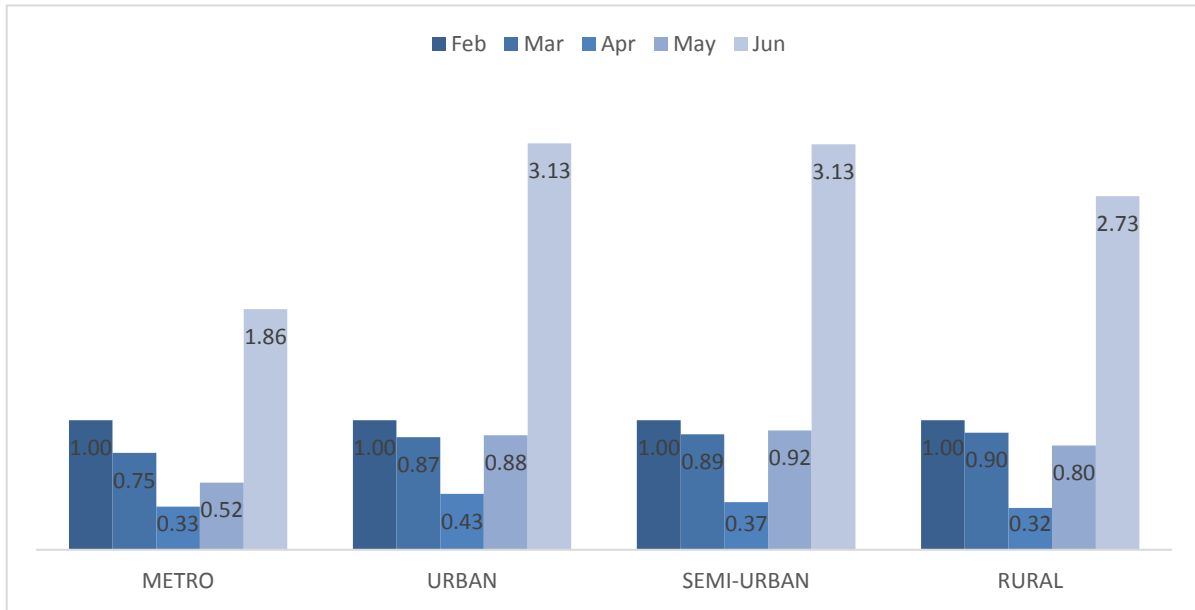
প্ৰদৰ্শনী 16: ফেব্ৰুৱাৰী'20ত সূচীভুক্ত গোটবোৰৰ উদ্যোগ খণ্ডত মাহে প্ৰতি কৰা ঋণ বিতৰণ (পৰিমাণ মতে)

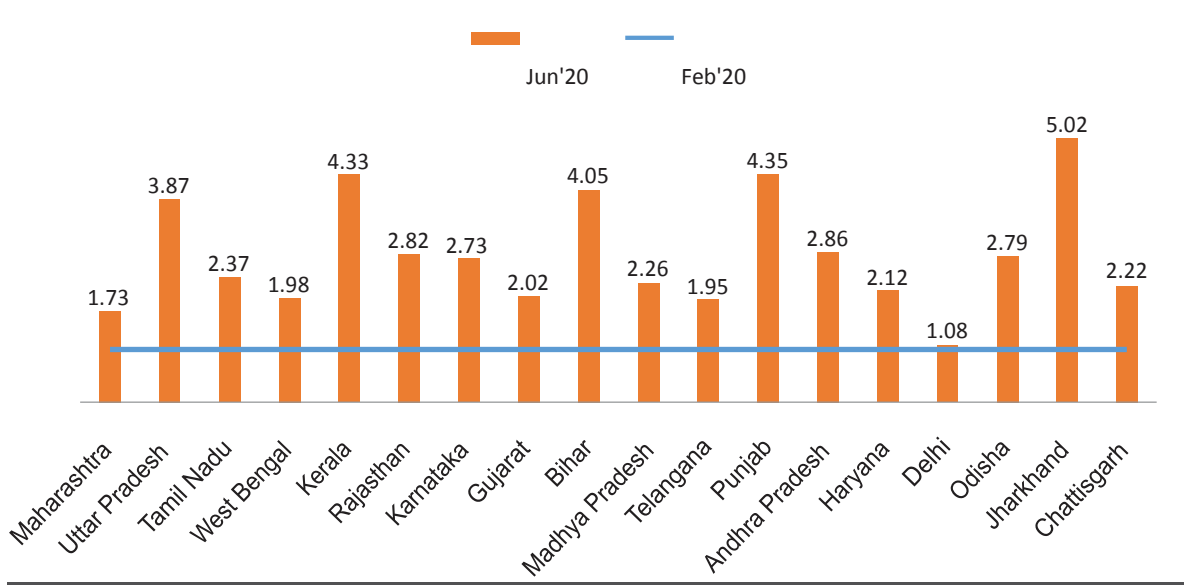
ভৌগোলিক অঞ্চল মতে ঋণ বিতৰণ:

ভৌগোলিকভাৱে লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে, জুন'20ত ইয়াৰ পৰিমাণ মেট্ৰ' অঞ্চলবোৰতকৈ নগৰীয়া, অৰ্ধ-নগৰীয়া আৰু গ্ৰাম্যাঞ্চলবোৰত ব্যাপক বৃদ্ধিৰ জৰিয়তে ঋণ অনুসন্ধানৰ সৈতে প্ৰৱণতাৰ একেই। কিন্তু, মুঠ প্ৰভাৱৰ ক্ষেত্ৰত সকলো বজাৰেই ইচিএলজিএছ হস্তক্ষেপৰপৰা উপকৃত হৈছিল।

প্রদশনী 17: অঞ্চল অনুযায়ী মাহে প্রতি করা ঋণ বিতরণ (পরিমাণ মতে) [ফেব্রুয়ারী 20 ব বিতরণসমূহ 1 ত সূচীভুক্ত করা হৈছে]

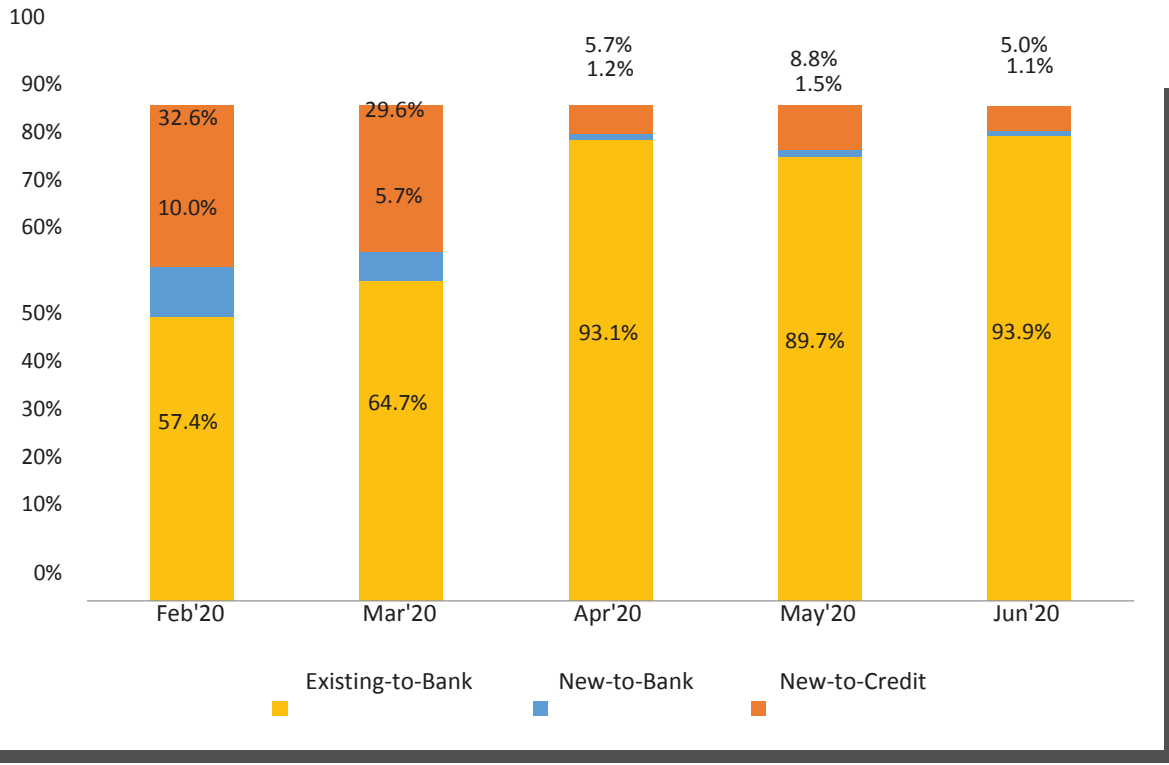

প্রদশনী 18: রাজ্য অনুযায়ী মাহে প্রতি করা ঋণ বিতরণ [ফেব্রুয়ারী 20 ব বিতরণসমূহ 1 ত সূচীভুক্ত করা হৈছে]

ঋণীসকললৈ ঋণ যোগান ধৰাৰ ফালৰপৰা ঋণদাতাসকলে প্ৰকাশ কৰা প্ৰতিক্ৰিয়া বৃদ্ধি পাবলৈ বেংকত নতুন (এনটিবি), ইতিমধ্যেই বেংকৰ অন্তৰ্ভুক্ত (ইটিবি) আৰু ঋণত নতুন (এনটিচি) সকলোৰে মাজত ঋণ বিতৰণৰ অংশ পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছিল। পৰ্যবেক্ষণত দেখিবলৈ পোৱা গৈছে যে প্ৰাক-কোভিড কালছোৱাত ইটিবি ঋণীসকলৰ বাবে ঋণ বিতৰণৰ অনুপাত সৰ্বাধিক, আৰু জুন'20লৈকে কোভিডোত্তৰ কালত অধিক প্ৰভাৱশালী অৱস্থান গ্ৰহণ কৰিছে। আনহাতে এনটিবি আৰু এনটিচি ঋণ বিতৰণসমূহ হ্রাস পাইছে। তথাপিও এটা কথা মনত ৰখাটো ভাল হ'ব যে জুলাই'20 আৰু আগষ্ট'20 অনুসন্ধানবোৰে এনটিবি আৰু এনটিচি অনুসন্ধানবোৰৰ অংশত এক উন্নতি দেখুৱাইছে, গতিকে আমি ঋণ বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰতো সিবিলাকৰ অংশ বৃদ্ধি পাব বুলি আশা কৰিব পাৰোঁ।

প্ৰদৰ্শনী 19: ঋণীৰ প্ৰকাৰ অনুযায়ী মাহে প্ৰতি কৰা ঋণৰ বিতৰণসমূহ (পৰিমাণ মতে)

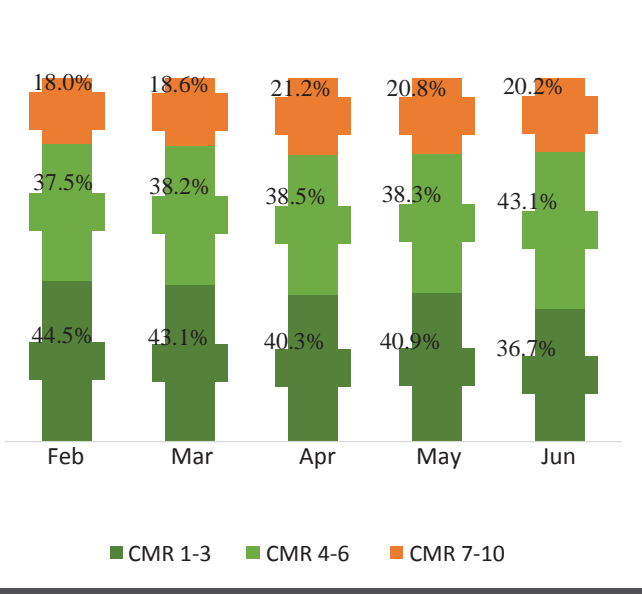

কিছুমান ঋণ বিতৰণত চিএমআৰ বিতৰণৰ পৰিৱৰ্তন- সাৰ্বজনিক বেংক/ব্যক্তিগত খন্ডৰ বেংক /এনবিএফচিৰ ঋণদাতা ভিত্তিক স্থান বিতৰণ

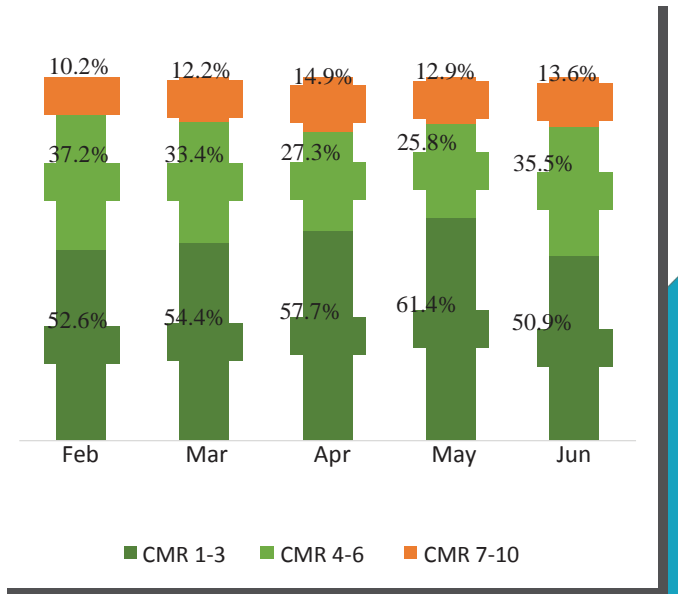
উদ্যোগ পৰ্যায়ত, জুন'20 অনুযায়ী সকলো শ্ৰেণীৰ ঋণদাতাৰ ক্ষেত্ৰত ঋণ বিতৰণ চিএমআৰ 1-3 আৰু চিএমআৰ 4-6 খণ্ডটোৰ দিশে পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। তথাপি ইচিএলজিএছ-ৰ ক্ষেত্ৰত 100% ঋণ গেৰাণ্টীৰ পৃষ্ঠভূমিৰ অধাৰত, ই হয়তো ঋণীদাতাসকলৰ ঋণ ব্যয়ৰ ওপৰত প্ৰভাৱ নেপেলাব। আৰু ঋণ অনুসন্ধানত দেখা পোৱা মতে আগষ্ট'20ৰ চিএমআৰ বিতৰণ কম দায়বদ্ধ চিএমআৰ খণ্ডটোৰ প্ৰতি বৃদ্ধি পাইছে।

প্ৰদৰ্শনী 20: চিএমআৰ অনুযায়ী মাহে প্ৰতি কৰা ঋণৰ বিতৰণসমূহ (পৰিমাণ মতে)

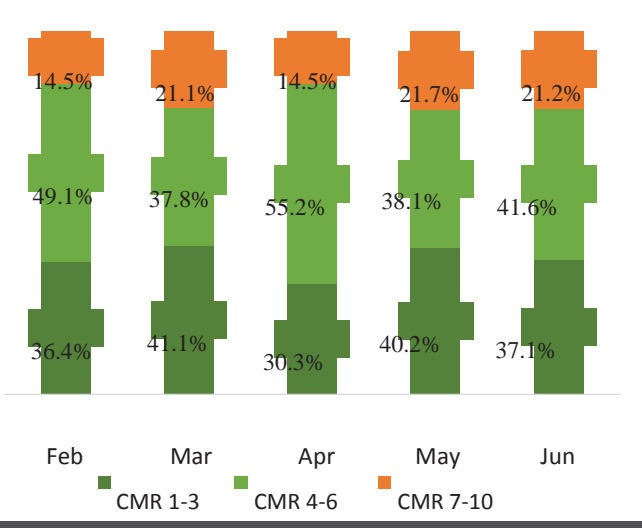
সাৰ্বজনিক বেংক

ব্যক্তিগত খন্ডৰ বেংক

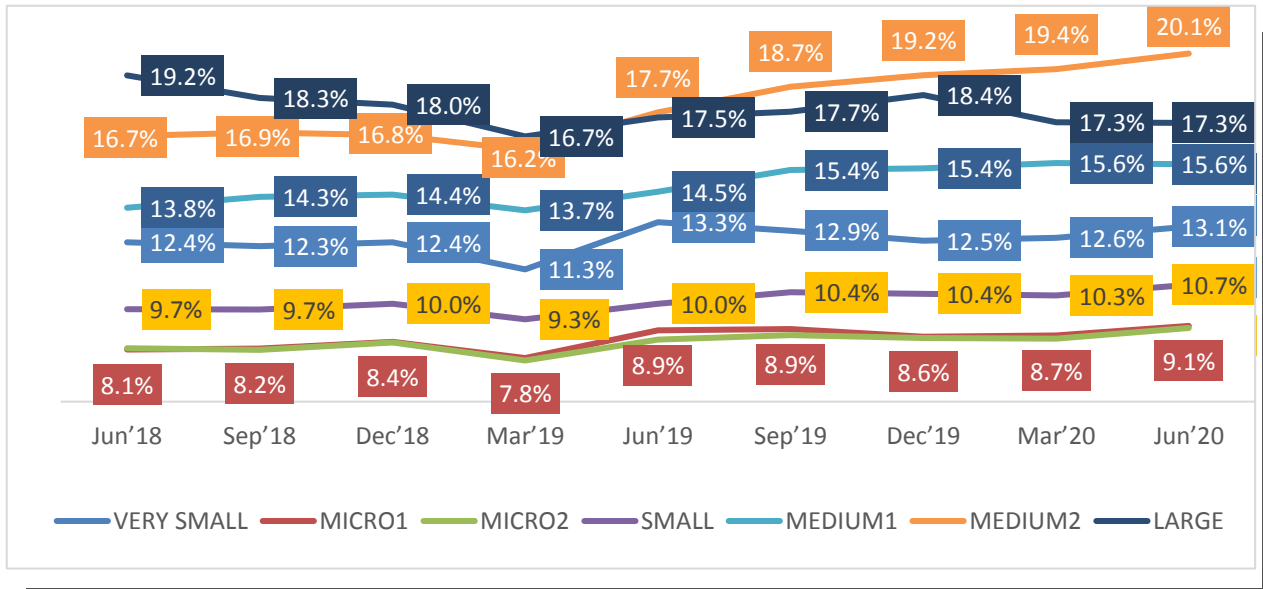
এনবিএফসী

এমএছএমই ঋণদানৰ ক্ষেত্ৰত এনপিএ প্ৰৱণতাসমূহ

বাণিজ্যিক ঋণদানৰ ক্ষেত্ৰত সামগ্ৰিক এনপিএ হাৰ জুন'19ৰ নিচিনাকৈয়ে জুন'20ত 16.1% হাৰত সুস্থিৰ হৈ আছে। মাৰ্চ'20ৰ সৈতে তুলনা কৰোঁতে দেখিবলৈ পোৱা যায়, অধিকাংশ উপ-খণ্ডতে এনপিএ-ৰ হাৰ কিছু পৰিমাণে বৃদ্ধি পাইছে। এমএছএমই উপ-খণ্ডবোৰৰ ভিতৰত, বৃহৎ আকাৰৰ ঋণৰ সৈতে উপ-খণ্ডবোৰৰ বাবে এনপিএ হাৰ সাধাৰণতে বেছি হয়। এই প্ৰৱণতাৰ ব্যতিক্ৰম হৈছে অতি ক্ষুদ্ৰ খণ্ডটো (10 লাখ টকাতকৈ কম ঋণ), জুন'20ত যাৰ এনপিএ হাৰ 13.1%তকৈ বেছি আছিল।

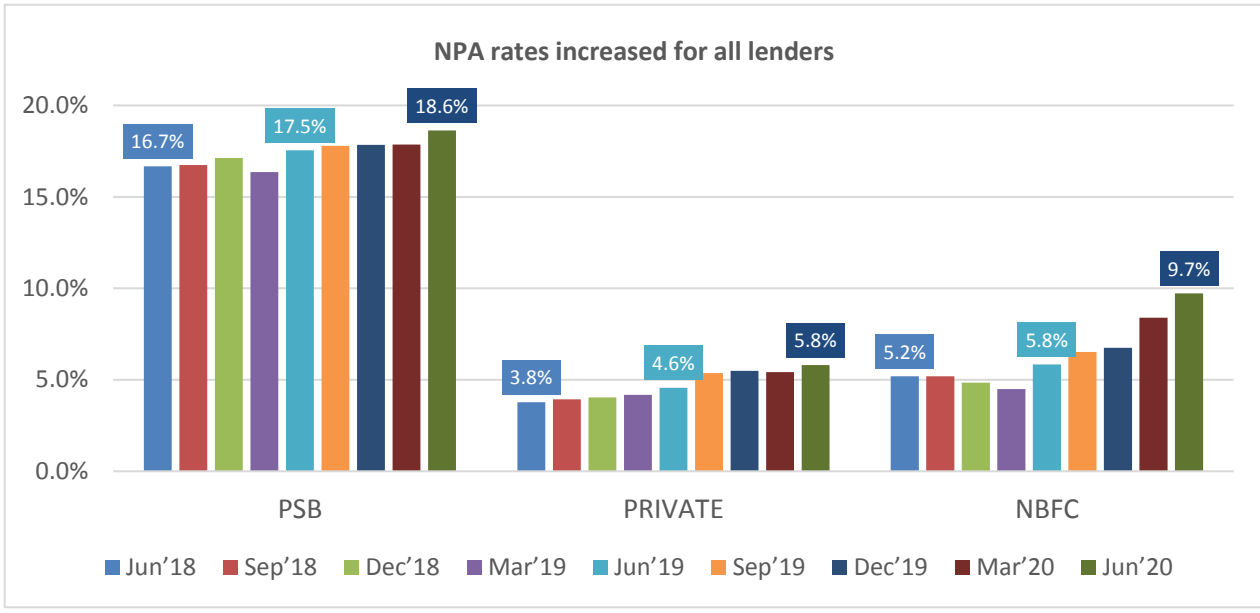
প্ৰদৰ্শনী 21: খণ্ড-ভিত্তিক এনপিএ হাৰ

সকলো ঋণদাতাৰ মাজত এমএছএমই উদ্যোগ-ৰ এনপিএ হাৰ: সকলো ঋণদাতাৰ বাবে এমএছএমই-ৰ এনপিএ জুন'19ৰ 11.4%ৰপৰা জুন'20ৰ 12.8%লৈ বৃদ্ধি পাইছে। ব্যক্তিগত বেংকবোৰৰ এনপিএ হাৰ জুন'19ৰ 4.6%ৰপৰা জুন'20ৰ 5.8%লৈ বৃদ্ধি পাইছে। পিএছবিবোৰৰ এনপিএ হাৰ জুন'19ৰ 17.5%ৰপৰা জুন'20ৰ 18.6%লৈ বৃদ্ধি পাইছে। কিন্তু, এনপিএ হাৰ জুন'19ৰ 5.8%ৰপৰা জুন'20ৰ 9.7%লৈ অতি উল্লেখনীয়ভাৱে বৃদ্ধিৰ ক্ষেত্ৰত এনবিএফচিট দেখা গৈছে। এনবিএফচিটৰ এনপিএ হাৰ তীব্ৰগতিত বৃদ্ধি পোৱা কাৰণবোৰৰ ভিতৰত এটা হৈছে এমএছএমই ঋণ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত সিবিলাকৰ অতি সুস্পষ্ট মন্দাৱস্থা।

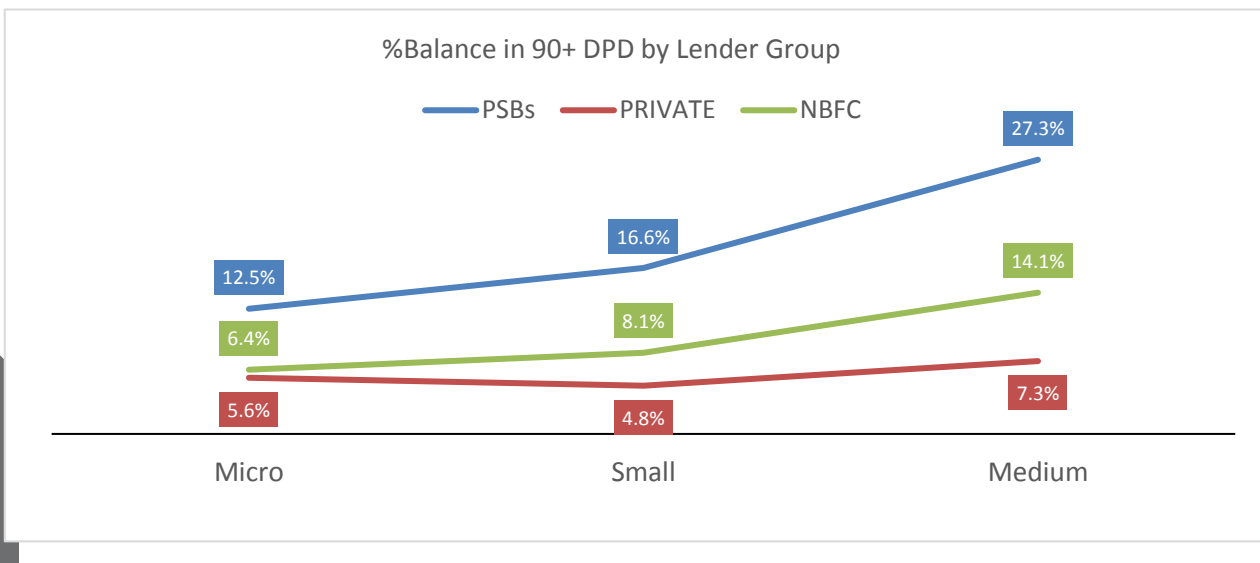
প্রদর্শনী 22: এমএছএমই খণ্ডটোত থকা ঋণদাতা গোষ্ঠীৰ এনপিএ হাৰ

সকলো ঋনীৰ বাবে এনপিএ হাৰ বৃদ্ধি হৈছে

ঋণদাতা গোষ্ঠী আৰু এমএছএমই উপ-খণ্ডটোৰ এটা ক্ৰুছ-টেব দৃষ্টিকোণৰ পৰা জানিব পৰা যে উপ-খণ্ড পৰ্যায়তো ব্যক্তিগত বেংকবোৰৰ এনপিএ হাৰ আটাইতকৈ কম আৰু সকলো উপ-খণ্ডতে পিএছবিবোৰৰ এনপিএ হাৰ সৰ্বাধিক। তাৰোপৰি, বৃহৎ আকাৰৰ ঋনৰ সৈতে উপ-খণ্ডবোৰৰ বাবে এনপিএ হাৰ সাধাৰণতে অধিক হোৱা প্ৰৱণতাটোৱে প্ৰতিটো ঋণদাতা গোষ্ঠীৰ বাবে ব্যাপকভাৱে বাস্তৱিক সমানতা ধৰি ৰাখে।

প্রদর্শনী 23: জুন'20 ৰ মতে সকলো এমএছএমই খণ্ডতে ঋণদাতা গোষ্ঠীৰ এনপিএ হাৰসমূহ

গঠনৰ ফালৰপৰা শক্তিশালী এমএছএমইবোৰ স্থিতিস্থাপক হৈয়েই আছে

কোভিড-19 মহামাৰীয়ে এমএছএমইবোৰৰ বাবে বহুতো প্ৰত্যাহ্বান থিয় কৰিছে যিবোৰে যিকোনো বৃপত যিকোনো দিশৰপৰা প্ৰতিটো এমএছএমইকে প্ৰভাৱিত কৰিছে। পূৰ্বৰ এমএছএমই পালছটোত, প্ৰকাশিত হোৱা এটা অধ্যয়নে স্পষ্টভাৱে দেখুৱাই দিছিল যে কোভিড-19 মহামাৰীয়ে সৃষ্টি কৰা আগন্তুক প্ৰত্যাহ্বানসমূহৰ মুখামুখি হ'বৰ বাবে গঠনৰ ফালৰপৰা শক্তিশালী এমএছএমইবোৰ অধিক সুবিধাজনক স্থিতিত আছে। আৰু এতিয়া, আমি দেখিবলৈ পোৱা এমএছএমইবোৰে প্ৰদৰ্শন কৰা লক্ষণবোৰৰ মতে, এই অধ্যয়নটোৰ উদ্দেশ্য হৈছে বিভিন্ন এমএছএমইৰ ওপৰত কোভিড-19 মহামাৰীয়ে পেলোৱা প্ৰভাৱসমূহ বিচাৰি উলিওৱা। এই অধ্যয়নত থকা উল্লেখিত স্নেপশ্বটবোৰ এমএছএমই ঋণীসকলৰ ওপৰত পেলোৱা প্ৰভাৱসমূহ বুজি পাবৰ বাবে বিবেচনা কৰা হৈছে-

1. কোভিডোত্তৰ: মাৰ্চ'20ৰপৰা জুন'20লৈ এই চাৰি মাহত প্ৰদৰ্শনত হোৱা পৰিৱৰ্তনসমূহৰ স্নেপশ্বট
2. প্ৰাক-কোভিড: এবছৰ আগৰ এই একেখিনি সময়, অৰ্থাৎ মাৰ্চ'19ৰপৰা জুন'19লৈ এই চাৰি মাহত প্ৰদৰ্শনত হোৱা পৰিৱৰ্তনসমূহৰ স্নেপশ্বট

ফেব্ৰুৱাৰী'20ৰপৰা জুন'20ৰ মাজৰ কালছোৱাৰ চলিত ধন সুবিধা থকা ঋণীসকলক এই বিশ্লেষণৰ বাবে বিবেচনা কৰা হৈছে। প্ৰদৰ্শন অনুযায়ী যথোচিত দায়িত্ব সূচকসমূহ পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ গ্ৰহণ কৰা ঋণৰ প্ৰকাৰৰ আধাৰত সেইবোৰক পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত বিভিন্ন খণ্ডত শ্ৰেণীবিভাজিত কৰা হৈছে। অন্ততঃ এটা টাৰ্ম-ঋণ থকা এমএছএমই ঋণীসকলৰ বাবে, পৰ্যবেক্ষণ কৰা প্ৰদৰ্শন সূচক হৈছে এটা বিফল পৰিশোধ। এই বিফল পৰিশোধ ঋণসমূহৰ মতে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে য'ত ধন পৰিশোধ কৰাটো প্ৰয়োজন আছিল, কিন্তু মাৰ্চ আৰু জুন মাহৰ ভিতৰত পৰিশোধ কৰা হোৱা নাছিল।

ঠিক সেইদৰে, অন্ততঃ এটা অধিদেয়/কেশ্ব ক্ৰেডিট সুবিধা থকা এমএছএমই ঋণীসকলৰ বাবে বিবেচনা কৰা প্ৰদৰ্শন সূচক হৈছে উপযোগ হাৰত হোৱা উত্তৰণ। উপযোগ হাৰ প্ৰাসঙ্গিক ক্ৰেডিট সুবিধাসমূহৰ বাবে ঋণদাতাসকলৰ ক্ৰেডিট লিমিটলৈকে সকলো ঋণদাতাৰ বকেয়া ক্ৰেডিট বেলেম্বৰ অনুপাত অনুসৰি নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে।

এই বৈশিষ্ট্যসমূহৰ আধাৰত এমএছএমই ঋণীসকলৰ প্ৰফাইল প্ৰস্তুত কৰা হৈছে:

ঋণৰ প্ৰকাৰ: ফেব্ৰুৱাৰী'20ৰ মতে মুঠ 18.2 লাখ কোটি টকাৰ এমএছএমই বকেয়া ধনবাশিৰ ভিতৰত, 18% বকেয়া সেইবোৰ বাণিজ্যিক প্ৰতিষ্ঠানৰ যিবোৰৰ কেৱল টাৰ্ম ঋণহে আছে আৰু 43% সেইবোৰ বাণিজ্যিক প্ৰতিষ্ঠানৰ যিবোৰৰ কেৱল কাৰ্যকৰী মূলধন ঋণহে আছে। বাকী থকা 39% পুঁজি আধাৰিত বকেয়া হৈছে ফেব্ৰুৱাৰী'20ৰ মতে টিএল আৰু ডব্লিওচি দুয়োটা সুবিধা থকা বাণিজ্যিক প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ।

Type of loan	Feb'19	Feb'20
Only TL	16%	18%
Only WC	39%	43%
TL+WC	45%	39%

চিবিএল এমএছএমই স্থান (চিএমআৰ): চিএমআৰ বিতৰণে দেখুৱাইছে যে চিএমআৰ-1ৰপৰা চিএমআৰ-3ৰ ছুপাৰ-প্ৰাইম খণ্ডটো 34%, চিএমআৰ-4ৰপৰা চিএমআৰ-6ৰ প্ৰাইম খণ্ডটোত 36% অন্তৰ্ভুক্ত আৰু অৱশিষ্ট 29% চিএমআৰ-7ৰপৰা চিএমআৰ-10ৰ ছাব-প্ৰাইম শ্ৰেণীৰ খণ্ডটোত পৰে।

CMR	Feb'19	Feb'20
CMR 1-3	30%	34%
CMR 4-6	38%	36%
CMR 7-10	32%	29%

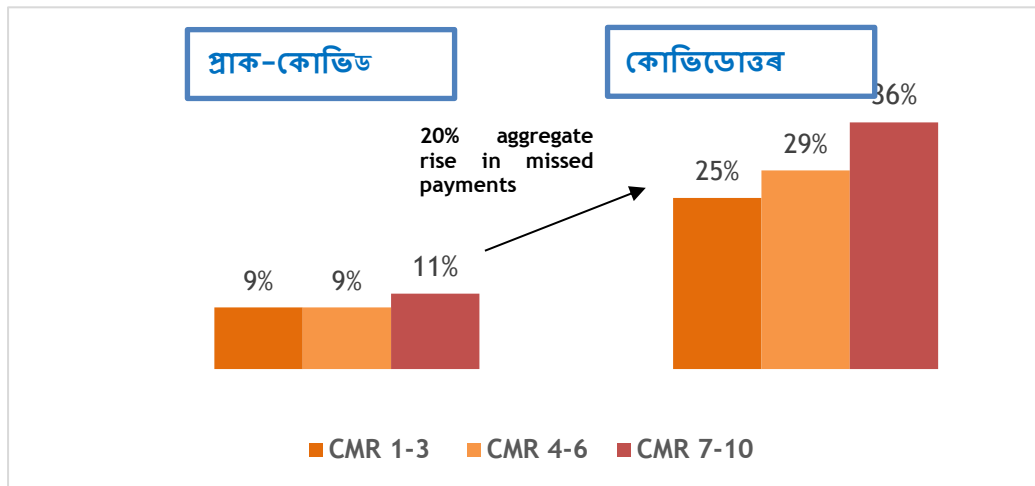

গঠনৰ ফালৰপৰা শক্তিশালী এমএছএমইবোৰৰ কোভিডোত্তৰ কালৰ বিফল পৰিশোধৰ পৰিমাণ কম

অতি কমেও এটা টাৰ্ম ঋণ থকা এমএছএমই খণ্ডৰ কোভিডোত্তৰ কালৰ 9%ৰপৰা 11% বিফল পৰিশোধ সিবিলাকৰ চিএমআৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছে। কোভিডোত্তৰ কালত মাৰ্চ'20ৰপৰা জুন'20লৈ এই চাৰি মাহৰ কালছোৱাৰ বিফল পৰিশোধৰ পৰিমাণ প্ৰায় 30%লৈ বৃদ্ধি পাইছে। কিন্তু, প্ৰাক-কোভিড কালৰ তুলনাত এমএছএমইবোৰৰ চিএমআৰে সুস্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ কৰা কোভিডোত্তৰ কালৰ বিফল পৰিশোধত হোৱা বৃদ্ধি বহুত বেছি।

প্ৰদৰ্শনী 24: সকলো চিএমআৰতে টাৰ্ম ঋণৰ বাবে বিফল পৰিশোধৰ অনুপাত

কোভিডোত্তৰ কালৰ 4 মাহৰ সংকটকালত, চিএমআৰ-7ৰপৰা চিএমআৰ-10ত হোৱা 36% বিফল পৰিশোধৰ তুলনাত 25%ৰ সামঞ্জস্যৰে সৈতে চিএমআৰ-1ৰপৰা চিএমআৰ-3ৰ বিফল পৰিশোধ আটাইতকৈ কম। আৰু এইটোৱে দৰ্শায় যে কোভিড-19 মহামাৰীয়ে কৰা আৰ্থিক আঘাতৰ ক্ষেত্ৰত গঠনৰ ফালৰপৰা শক্তিশালী এমএছএমইবোৰ তুলনামূলকভাৱে অধিক স্থিতিস্থাপক হৈ আছে।

অধিক উপযোগ হাৰত ছুপাৰ-প্ৰাইম এমএছএমইবোৰৰ উত্তৰণ কম

ঋণীসকলৰ উপযোগৰ মাত্ৰা এইকেইটা স্তৰত কৰা হৈছে- <50%, 50%-75% আৰু 75%+. ঋণীসকলৰ উত্তৰণৰ আধাৰত নিৰ্ধাৰণ কৰা সকলো উপযোগ হাৰৰ স্তৰত মাৰ্চ'20ৰপৰা জুন'20লৈ চাৰি মাহৰ বাবে অধ্যয়ন কৰা হৈছে। আৰু এই উত্তৰণৰ আধাৰ চিএমআৰ ব্যৱহাৰ কৰি ঋণীসকলৰ গাঁথনিমূলক শক্তিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সুকীয়াকৈ অধ্যয়ন কৰা হৈছে।

প্ৰদৰ্শনী 25: কাৰ্যকৰী মূলধন ঋণৰসমূহৰ বাবে উপযোগীতা মাত্ৰাৰ উত্তৰণৰ আধাৰ

CMR as of Mar'20	Utilization Rate Bucket as of Mar'20	Utilization Rate Bucket as of Jun'20			Proportion of borrowers as of Feb'20
		<50%	50-75%	75%+	
CMR1-3	<50%	77%	14%	9%	12.9%
	50-75%	34%	44%	22%	4.9%
	75%+	12%	16%	72%	10.7%
CMR4-6	<50%	69%	16%	14%	8.6%
	50-75%	23%	49%	28%	6.3%
	75%+	6%	10%	84%	28.3%
CMR7-10	<50%	87%	7%	6%	5.8%
	50-75%	14%	71%	15%	2.6%
	75%+	2%	3%	95%	19.9%

চিএমআৰ-7ৰপৰা চিএমআৰ-10ৰ ছাৰ-প্ৰাইম খণ্ডটোৰ উপযোগীতা হাৰৰ উত্তৰণ অতি সীমিত কাৰণ অধিকাংশ ঋণীৰ উপযোগীতা হাৰ ইতিমধ্যেই বহুত বেছি হৈ আছে। কিন্তু, প্ৰাইম আৰু ছুপাৰ-প্ৰাইম খণ্ডটোৰ মাজত, স্পষ্ট যে অধিক উপযোগীতা হাৰৰ স্তৰত চিএমআৰ-1ৰপৰা চিএমআৰ-3ৰ ছুপাৰ-প্ৰাইম খণ্ডটোতকৈ চিএমআৰ-4ৰপৰা চিএমআৰ-6ৰ উত্তৰণ তুলনামূলকভাৱে অধিক।

সংক্ষেপে ক'বলৈ গ'লে, যদিহে বিফল পৰিশোধ আৰু বৰ্ধিত উপযোগীতা হাৰ এই দুয়োটাকে চাপ সৃষ্টি হোৱাৰ প্ৰাৰম্ভিক লক্ষণ বুলি বিবেচনা কৰা হয়, তেন্তে কোভিড মহামাৰীৰ পৰিস্থিতিতো গঠনৰ ফালৰপৰা শক্তিশালী এমএছএমইবোৰ তুলনামূলকভাৱে অধিক স্থিতিস্থাপক হৈ আছে

এমএছএমইবোৰৰ খণ্ডভিত্তিক আশংকা মূল্যায়ন

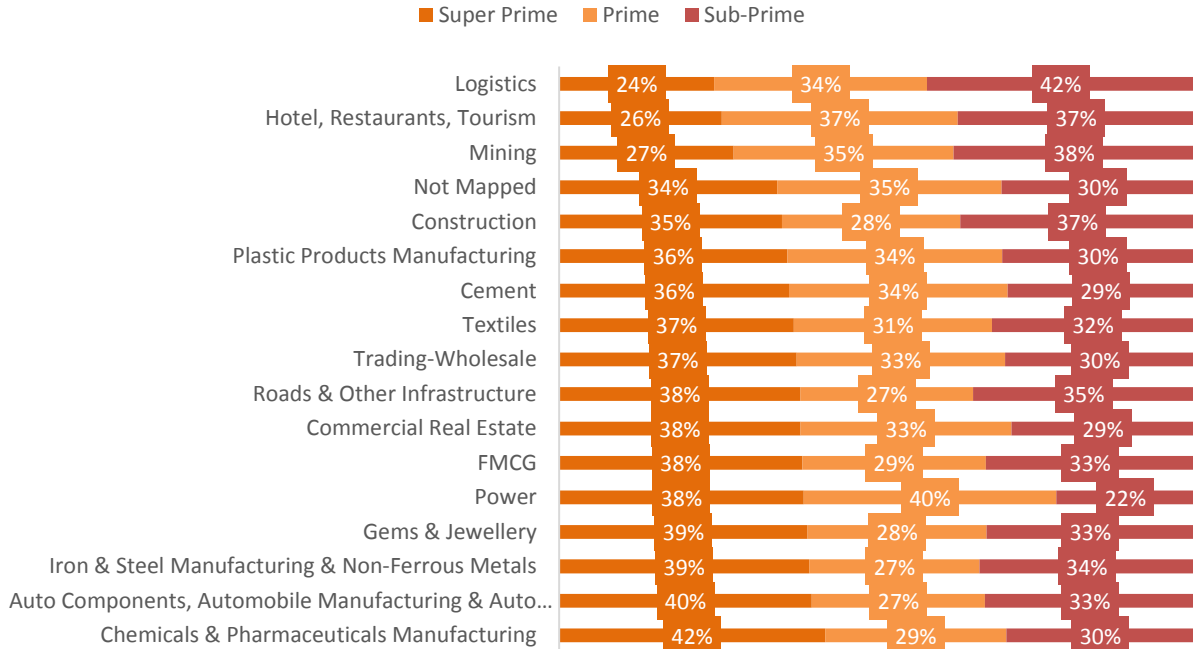
এমএছএমই ঋণীসকলৰ খণ্ডভিত্তিক আশংকা মূল্যায়ন কৰা হৈছে প্ৰতিটো খণ্ডত থকা এমএছএমইবোৰৰ গাঁথনিমূলক শক্তি বুজি পাবৰ বাবে। যিকেইটা খণ্ডৰ বাবে এই বিশ্লেষণ চলোৱা হৈছে সেইবোৰ কে.ভি. কামাথৰ অধ্যক্ষতাত আৰবিআইৰ বিশেষজ্ঞ সমিতিয়ে প্ৰস্তুত কৰা 'কোভিড-19ৰ সৈতে জড়িত সমস্যাবলী সমাধান ৰূপৰেখাৰ ওপৰত বিশেষজ্ঞ সমিতিৰ প্ৰতিবেদন'ৰপৰা লোৱা হৈছে। ফেব্ৰুৱাৰী'20 আৰু জুন'20ৰ মাজত এমএছএমইবোৰৰ চিএমআৰ বিতৰণত সামান্য পৰিৱৰ্তন দেখা গৈছে, গতিকে এই বিশ্লেষণৰ বাবে একেবাৰে শেহতীয়া চিএমআৰৰ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে

সকলো খণ্ডৰে চিএমআৰ বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰত পৰস্পৰৰ মাজত বহু বেছি পাৰ্থক্য আছে। ৰচদ-পাতি, হোটেল-ৰেষ্টুৰেণ্ট-পৰ্যটন আৰু খনন খণ্ডসমূহত ছুপাৰ-প্ৰাইম এমএছএমইবোৰৰ অংশ কম। আৰু ৰসায়নিক তথা ঔষধ প্ৰস্তুতকৰ্তা আৰু যান-বাহনৰ যন্ত্ৰ-পাতি, নিৰ্মাণ তথা উীলাৰক্ষিপ খণ্ডবোৰত ছুপাৰ-প্ৰাইম এমএছএমইবোৰৰ অংশ তুলনামূলকভাৱে বহুত বেছি

কিন্তু ইয়াৰ অন্য এটা দিশ হৈছে কিছুমান এমএছএমই সকলো খণ্ডতে থাকে যিবোৰ হয়তো গঠনৰ ফালৰপৰা শক্তিশালী বা দুৰ্বল। কোভিডৰ সংকটে সকলো খণ্ডত সমান প্ৰভাৱ নেপেলাব পাৰে, কিন্তু আমি দেখিবলৈ পোওঁ যে সকলো খণ্ডতে থকা এমএছএমইবোৰৰ এক বিশাল সংখ্যাগৰিষ্ঠতা থকাৰ লগতে গঠনৰ ফালৰপৰা শক্তিশালী আৰু বৰ্তমানৰ আৰ্থিক প্ৰত্যাহ্বানসমূহত বৰ ভালকৈ খাপ খাই পৰিব পাৰে।

প্ৰদৰ্শনী 26: জুন'20ৰ চিএমআৰৰ মতে কামাথ কমিটি^৪ উল্লেখ কৰা খণ্ডবোৰৰ বাবে এমএছএমইবোৰৰ ৰুকে য়া বিতৰণ

Portfolio distribution of MSMEs in each Sector by CMR as of Jun'20

^৪এই খণ্ডবোৰ ঋণদাতা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে ট্ৰান্সইউনিয়ন চিবিএলৰ বাণিজ্যিক ক্ৰেডিট তথ্যভাণ্ডাৰক প্ৰদান কৰা তথ্য ব্যৱহাৰ কৰি সৰ্বাধিক প্ৰচেষ্টাৰ আধাৰত মেপ কৰা হৈছে; কামাথ কমিটিৰ প্ৰতিবেদন 4ত কেৱল পথ সূচনা উল্লেখ কৰিছে, আৰু অন্য আন্তঃগাঁথনি হৈছে সম্পূৰ্ণ আন্তঃগাঁথনি খণ্ডটোৰ বাবে; কামাথ কমিটিৰ প্ৰতিবেদনে উপভোক্তা সামগ্ৰী/খাদ্যসামগ্ৰীৰ উল্লেখ কৰিছে, 9 টা এফএমচি জিত থকা তথ্য খাদ্য প্ৰসংস্কৰণ আৰু পানীয় খণ্ডটোৰ বাবে; কামাথ কমিটি উল্লেখ থকাৰ বাহিৰে বা খণ্ডৰ তথ্য উপলভ্য নথকা বেলেগ খণ্ডৰ কোম্পানীবোৰক মেপ কৰা নাই বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে; ছুপাৰ প্ৰাইম হিচাপে চিএমআৰৰ আধাৰত শ্ৰেণীবিভাজিত কৰা এমএছএমইবোৰ: চিএমআৰ-1ৰপৰা চিএমআৰ-3, প্ৰাইম: চিএমআৰ-4ৰপৰা চিএমআৰ-6 আৰু ছাব-প্ৰাইম: চিএমআৰ-7ৰপৰা চিএমআৰ-10

সামৰণি

কোভিড মহামাৰীৰ বাবে সৃষ্টি হোৱা আৰ্থিক পৰিস্থিতিয়ে বিগত ছয় মাহত এমএছএমই ঋণদান পৰিৱেশ ব্যৱস্থাৰ প্ৰতি বহুতো প্ৰত্যাহ্বান আৰু সুবিধা আনি দিছে। এই পৰিৱেশ ব্যৱস্থাৰ সকলো পক্ষই এমএছএমইবোৰক ঋণ প্ৰদান কৰা নতুন স্বাভাৱিক অৱস্থাৰ সৈতে নিজকে নিৰলসভাৰে খাপ খুৱাই লৈছে। এই সংকটৰ সময়ত চৰকাৰে সমুচিতভাৱে মোকলাই দিয়া 3 লাখ কোটি টকাৰ পেকেজটো আৰু ঋণদাতাসকলে উক্ত পেকেজটো ক্ষিপ্ৰভাৱে গ্ৰহণ কৰাটোৱে বৰ্তমান সময়ছোৱাত প্ৰভাব পেলাবলৈ এমএছএমইবোৰৰ বাবে এখন অতি অপৰিহাৰ্য মঞ্চ প্ৰদান কৰিছে। আমি দেখিবলৈ পাইছোঁ বিহাৰ, ঝাৰখণ্ড, পঞ্জাব আৰু কেৰালাৰ দৰে ৰাজ্যবোৰে এমএছএমই ঋণ প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত দুগুণ উৎসাহেৰে আগবাঢ়ি আহিছে আৰু মহাৰাষ্ট্ৰ তথা দিল্লীৰ দৰে ঋণ প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত সাধাৰণতে হট বেড বুলি খ্যাত ৰাজ্যবোৰক এই ক্ষেত্ৰত বহুখিনি পিছ পেলাই গৈছে। এমএছএমইবোৰক ধাৰে দিয়াৰ সন্দৰ্ভত আগভাগ লোৱাৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট মনোনিৱেশ কৰাৰ বিপৰীতে, এটা আশংকাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত গঠনৰ এতিয়াও অধিক স্থিতিস্থাপক হৈ আছে।

এই নতুন স্বাভাৱিক অৱস্থাটোলৈ আমি অগ্ৰসৰ হোৱাৰ লগে লগে, বহুতো নতুন প্ৰত্যাহ্বানৰ লগতে পৰিৱেশব্যৱস্থাটোৰ বাবে মুকলি কৰা নতুন নতুন সুযোগো আমি দেখিবলৈ পাম। এমএছএমইবোৰৰ অতি সূক্ষ্ম প্ৰভেদসমূহ ওচৰৰপৰা পৰ্যবেক্ষণ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা এক উদ্যোগিক পৰ্যায়ত আছে আৰু সময়োচিত তথা সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ পদক্ষেপসমূহ গ্ৰহণ কৰিলে ঋণদাতা, এমএছএমইবোৰৰ দীৰ্ঘস্থায়ী বিকাশ তথা দীৰ্ঘম্যাদী অৰ্থনীতিৰ আধাৰশিলা হ'ব।

About SIDBI

Small Industries Development Bank of India has been established under an Act of the Parliament in 1990. SIDBI is mandated to serve as the Principal Financial Institution for executing the triple agenda of promotion, financing and development of the Micro, Small and Medium Enterprises (MSME sector) and co-ordination of the functions of the various Institutions engaged in similar activities. Over the years, through its various financial and developmental measures, the Bank has touched the lives of people across various strata of the society, impacted enterprises over the entire MSME spectrum and engaged with many credible institutions in the MSME ecosystem. For more information, visit www.sidbi.in.

About TransUnion CIBIL

TransUnion CIBIL is India's leading credit information company and maintains one of the largest repositories of credit information globally. We have over 3000 members—including all leading banks, financial institutions, non-banking financial companies and housing finance companies—and maintain more than 900 Million credit records of individuals and businesses.

Our mission is to create information solutions that enable businesses to grow and give consumers faster, cheaper access to credit and other services. We create value for our members by helping them manage risk and devise appropriate lending strategies to reduce costs and increase portfolio profitability. With comprehensive, reliable information on consumer and commercial borrowers, they are able to make sound credit decisions about individuals and businesses. Through the power of information,

TransUnion CIBIL is working to support our members drive credit penetration and financial inclusion for building a stronger economy

We call this Information for Good.

Disclaimer

In case of any ambiguity/discrepancy in the translated contents in vernacular (vis a vis English / Hindi edition), the respective content/context in English / Hindi version will prevail

স্থানীয় ভাষাত অনুবাদ কৰা সমলত যিকোনো অস্পষ্টতা/বিসংগতিৰ ক্ষেত্ৰত (ইংৰাজী / হিন্দী সংস্কৰণৰ সৈতে), ইংৰাজী / হিন্দী সংস্কৰণত সংশ্লিষ্ট সমল/প্ৰসঙ্গ মান্য হ'ব

This MSME Pulse Report (Report) is prepared by TransUnion CIBIL Limited (TU CIBIL). By accessing and using the Report the user acknowledges and accepts such use is subject to this disclaimer. This Report is based on collation of information, substantially, provided by credit institutions who are members with TU CIBIL. While TU CIBIL takes reasonable care in preparing the Report, TU CIBIL shall not be responsible for accuracy, errors and/or omissions caused by inaccurate or inadequate information submitted to it by credit institutions. Further, TU CIBIL does not guarantee the adequacy or completeness of the information in the Report and/or its suitability for any specific purpose nor is TU CIBIL responsible for any access or reliance on the Report and that TU CIBIL expressly disclaims all such liability. This Report is not a recommendation for rejection / denial or acceptance of any application, product nor any recommendation by TU CIBIL to (i) Lend or not to Lend. (ii) enter into or not to enter into any financial transaction with the concerned individual/entity. The Information contained in the Report does not constitute advice and the user should carry out all the necessary analysis that is prudent in its opinion before making any decisions based on the Information contained in this Report. The use of the Report is governed by the provisions of the Credit Information Companies (Regulation) Act, 2005, the Credit Information Companies Regulations, 2006, Credit Information Companies Rules, 2006. No part of the report should be copied, circulated, published without prior approvals.

TransUnion CIBIL

TransUnion CIBIL Limited
[Formerly: Credit Information Bureau (India) Limited]
CIN: U72300MH2000PLC128359

P: 6638 4600
F: 6638 4666
W: transunioncibil.com

One Indiabulls Centre, Tower 2A, 19th Floor,
Senapati Bapat Marg, Elphinstone Road,
Mumbai - 400 013.